

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1151

9. SVIBNJA 2025. CIJENA 50 DINARA

Sjednica Vijeća DSHV-a na inicijativu 30 vijećnika

Donešene odluke o izborima u stranci

SADRŽAJ

9

Trideset i tri godine od
proгона Hrvata iz Srijema
**Sjećanje koje
ne blijedi**

11

Veliki pomor pčela u Srbiji
**Stradalo i do 50 posto
društava**

12

Maro Alavanja,
komunikacijski stručnjak
**Lokalni izbori
najdirektnija demokracija**

20

Koncert HGU-a *Festival bunjevački
pisama*
**Maturanti s
tamburom u ruci**

26

Ministarstvo najavljuje mjere,
proizvođači traže sigurnost
**Za kap mlijeka –
more neizvjesnosti**

34

100. obljetnica rođenja s. Leopoldine
Temunović
U službi Bogu i ljudima

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeva 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič
(koordinatorka dopisne službe)
dr. sc. Jasminka Dulić
(novinarka, urednica političke rubrike)
Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)

Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarka)
Ivan Benčik
(novinar)
Suzana Darabašić
(novinarka dopisništva Srijem)
e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

Mirjana Trkulja
(tajnice@hrvatskarijec.rs)
(distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

Sve se vrti oko izbora

U završnici superizborne godine u Hrvatskoj, koja se ne poklapa s kalendarskom godinom, oko 3,5 milijuna birača birat će lokalnu vlast u županijama, gradovima i općinama. Malo je to drugačije nego u Srbiji. Ne mislim pri tome na one kronične bolesti srbijanskih izbora, već na teritorijalnu organizaciju lokalnih samouprava. Svako iole veće mjesto ima svog načelnika, što će reći prvog čovjeka, svog susjeda, koga svakoga dana može sresti na ulici, u trgovini, povući za rukav i pitati, kritizirati, a možda ponekad i pohvaliti. Kod nas to malo drugačije funkcionira, pa se ni trava na nekom seoskom groblju ne može pokositi a da o tome ne odluče u gradu udaljenom 30-40 kilometara. O novcima da i ne pričam.

Izbori u Srbiji za sada su samo želja. Ne ovoga puta vlasti koja je sklona izvanrednim izbornim manevrima, već studenata koji su mjesecima u blokadi. Poslije šestomjesečne blokade izašli su sa zahtjevom za izvanredne izbore. Došli su do onoga od čega su mjesecima bježali, a to je politika.

Jedino moguće rješenje, ishitren potez, ili ono tumačenje vlasti: to vam je oduvijek i bio cilj? Mnogo je u tom studentskom zahtjevu nedorečeno, utopističko. Oko studentskog zahtjeva za izbore nisu suglasne ni oporbene političke stranke. Dok jedni daju apsolutnu potporu, nazivajući to jedino mogućim raspletom, oni drugi otvaraju bolno pitanje samog izbornog procesa i toga koliko bi izbori bez stvarnih uvjeta za njihovo slobodno održavanje mogli biti odraz volje birača.

Ali odluka o raspisivanju izbora je na terenu naprednjaka. Do sada skloni izvanrednim izborima, čisto da potvrde svoju moć, sada kada je era njihove vladavine duge 12 godina najozbiljnije uzdrmana, nalazit će sve moguće izgovore za njihovo neodržavanje.

Jednih izbora će sigurno biti, onih u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini. Ništa neobično, jer ovo je za stranku izborna godina. Sve ostalo nije baš obično.

Z. V.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Susret ministra s nacionalnim vijećima

Ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog u Vladi Srbije **Demo Berisha** održao je 30. travnja prvi sastanak s predstavnicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji na kojem je razgovarano o mogućnostima za unaprjeđenje položaja nacionalnih manjina i ostvarivanju njihovih prava.

»Poruka koju danas upućujemo građanima je da su manjine okrenute ka većini i da će odnos između većine i manjina u budućnosti biti unaprijeđen«, rekao je Berisha novinarima u palači Srbija.

Naglasio je da će zadatak Ministarstva za ljudska i manjinska prava biti da se smanji jaz koji je, kako kaže, postojao između većine i manjina i naglasio da će pripadnici manjina u Srbiji biti mostovi suradnje sa zemljama podrijetla.

»Inicijativa za dijalog treba biti obostrana, da se sastanci održavaju tromjesečno, ali i mnogo češće, kako bi se aktivno pratilo stanje i što adekvatnije odgovaralo na potrebe manjinskih zajednica« objasnio je Berisha.

Kako je objavljeno na Facebook stranici Hrvatskog nacionalnog vijeća, u ime HNV-a sastanku je prisustvovao savjetnik predsjednice HNV-a za ostvarivanje prava hrvatske nacionalne manjine **Darko Sarić Lukendić**. Kako prenosi HNV, Sarić Lukendić je upozorio na brojne izazove, osobito u pogledu neujednačene primjene zakonskih odredaba.

»Jedan od izazova s kojima se suočavamo jest činjenica da se pojedina predviđena prava selektivno ili uopće ne provode«, kazao je Sarić Lukendić, izdvajajući kao primjer natpise na željezničkoj stanici u Subotici, gdje su uz mađarski, u službenoj uporabi i hrvatski jezik te bunjevački govor, te bi bilo logično da se natpisi na stanici na-

pišu i na drugim jezicima, osim na srpskom i hrvatskom.

Kao drugi primjer naveo je vrtić u Tavankutu, izgrađen sredstvima Hrvatske, koji ima uporabnu dozvolu, ali grupa na hrvatskom jeziku u ovom objektu još nije otvorena.

Sarić Lukendić posebno je istaknuo problem pasivnosti unutar zajednice, ali i negativne narative u javnom prostoru.

»Jedan od mogućih uzroka toga jest učestalo javno djelovanje u kojem se Hrvate poistovjećuje s ustašama«, kazao je, dodajući kako »ta kvalifikacija nerijetko dolazi i od predstavnika državnih i lokalnih tijela«.

Prema njegovim riječima, takvi narativi stvaraju tenzije između naših susjeda koji nisu Hrvati i Hrvata, što bi moglo narušiti inače skladne međuljudske i međunarodne odnose. Na kraju, Sarić Lukendić je pozvao Ministarstvo da reagira na takve pojave.

H. R.

DZH podržava zahtjev studenata za izbore

»Zahtjev za raspuštanje Skupštine Srbije i hitno raspisivanje izbora jedini je mogući put za izlazak iz političke i društvene krize u kojoj se nalazi Srbija. Iz tog razloga Demokratska zajednica Hrvata podržava ovaj, kao i sve prethodne zahtjeve studentskih plenuma«, navodi se u priopćenju Demokratske zajednice Hrvata. Nadalje se navodi kako blokada institucija, njihova in-

strumentalizacija i odbijanje da reagiraju na govor mržnje spram Hrvata, građana Srbije, »optužbe na dnevnom nivou da su (svi) Hrvati ustaše, bezmalo svakodnevni nastupi osuđenog ratnog zločinca **Vojislava Šešelja** na televizijama, kao i javno targetiranje i svih drugih građana te učestali napadi inspirirani ovakvim govorom, kojima svjedočimo posljednjih mjeseci, doveli su do opasnih podjela u društvu«.

»Jedini civiliziran način izlaska iz ovako duboke društvene krize jesu izbori, koji bi doveli do smjene i lustracije kompromitiranih nositelja vlasti i time do deblokade rada institucija«, navodi su u priopćenju DZH-a. Na koncu se navodi kako su »članovi i simpatizeri Demokratske zajednice Hrvata spremni pružiti svu potrebnu pomoć listi koju podrže studenti«.

Studenti traže izvanredne izbore

Ključna promjena vlasti

Studenti su najavili da će kroz najkasnije dva tjedna predstaviti listu kandidata za izbore, a da će na njima biti ljudi iz pravosuđa, zdravstva, poljoprivrede, inženjeringa, kulture i svih društvenih grupa koji su podržali studentske prosvjede i blokade

Studenti u blokadi svih sveučilišta u Srbiji u ponedjeljak, 5. svibnja, iznijeli su zahtjev da se raspusti Narodna skupština Srbije i raspišu izvanredni parlamentarni izbori u skladu s člankom 109 Ustava Srbije. Na ovaj zahtjev reagirali su predstavnici vlasti, oporbe, sveučilišta...

»Vjerujemo da je demokracija jedini ispravan način za rješavanje političke krize ovolikih razmjera, stoga pozivamo narod da podrži listu kojoj će studenti u blokadi svih visokoškolskih ustanova na teritoriju Srbije prenijeti svoje povjerenje, kako bi na terazijama pravde prevagnula istina«, naveli su studenti.

Studenti i profesori

Student Fakulteta tehničkih nauka (FTN) u Novom Sadu **Balša Bulatović** rekao je za N1 da kandidati ne smiju biti studenti, a također je uvjet da nikada nisu bili članovi vladajuće koalicije i da trenutno nisu dužnosnici oporbene stranke.

Studentica Fakulteta političkih znanosti **Sofija Perić** rekla je da će podržati ljude koje oni smatraju kredibilnim i za koje misle da će zastupati glas građana kako treba. Ona je istakla da su studenti postavili svoje zahtjeve prije pet mjeseci, kada su se obratili institucijama u želji da sustav profunkcionira, ali je poslije toliko vremena jasno da vlast neće ispuniti studentske zahtjeve.

»Smatramo da je ključno da promijenimo vlast, jer je za ispunjenje naših zahtjeva preduvjet promjena vlasti i vlast može na izborima potvrditi svoj legitimitet, ako smatra da ga u ovom društvu ima«, rekla je Perić.

Profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu **Vladan Petrov** ocijenio je da je ova inicijativa studenata još jedna potvrda da su blokade imale političku pozadinu i da je sve planirano najmanje godinu dana unaprijed.

Profesor Pravnog fakulteta u Novom Sadu **Bojan Pajić** izjavio je pak da bi sve oporbene stranke i pokreti trebali podržati zastupničku listu kojoj će studenti u blokadi prenijeti svoje povjerenje na sljedećim parlamentarnim izborima.

»Oporbene političke stranke nemaju alternativu ako ne podrže studente, jer mnoge od njih ne bi prošle ni cenzus«, rekao je Pajić.

Reagiranja vladajućih i oporbenih

Ministar unutarnjih poslova **Ivica Dačić** izjavio je da nema razloga za održavanjem izvanrednih parlamentarnih izbora navodeći da je Srbiji potrebna politička stabilnost i nastavak ekonomskog razvoja.

»Vlada ima stabilnu parlamentarnu većinu. Ja nisam pristalica bilo kakvih izvanrednih događaja, već redovitih izbora i to nisam nikad krio«, rekao je Dačić.

Predsjednica Skupštine Srbije **Ana Brnabić** izjavila je da su blokaderima zahtjevi od početka bili paravan i da je sve od početka bila politika.

»Blokaderi pojma nemaju ni koji su im zahtjevi ni tko je, u skladu s Ustavom i zakonima, nadležan za te zahtjeve, inače ne bi mogli izjaviti glupost da traže izbore kako bi im se ispunili zahtjevi«, napisala je na mreži X.

Navela je da se zahtjevi studenata u blokadi odnose na tužiteljstvo i pravosuđe, a ne na izvršnu i zakonodavnu vlast te da se ni jedni ni drugi ne mijenjaju na parlamentarnim izborima.

Student Pravnog fakulteta **Petar Živković** rekao je da studenti u blokadi očekuju da ih oporba podrži jer smatraju da su »suborci u borbi protiv vladajućeg režima«.

Studente su u njihovom zahtjevu podržali do sada Narodni pokret Srbije, Zeleno-levi front, Ekološki ustanak, Kreni-Promeni, SDS Borisa Tadića i Demokratska stranka.

Narodni pokret Srbije podsjetio je da su još 26. travnja zauzeli stav da su jedini izlaz iz duboke društvene političke krize izvanredni parlamentarni izbori, uz sudjelovanje svih aktera.

Sastavljanje studentske liste

Studenti su najavili da će kroz najkasnije dva tjedna predstaviti listu kandidata za izbore, a da će na njima biti ljudi iz pravosuđa, zdravstva, poljoprivrede, inženjeringa, kulture i svih društvenih grupa ali isključivo oni koji su podržali prosvjede i blokade i koji ispunjavaju njihove kriterije. Kako su rekli, na listi će se naći zvučna imena koje budući akademci upišu i od kojih očekuju da će prihvatiti kandidaturu.

»Svaki fakultet predlaže po dva kandidata, a studenti mogu odabrati bilo koga, osim studenata. Naše mogućnosti ovdje su beskonačne. Možemo birati ljude koji su među našim profesorima, ali i javnim ličnostima, sportašima, kulturnim radnicima, znanstvenicima. Svaki fakultet obavljat će odabir i davati prijedloge preko svog plenuma. Svaki kandidat mora ispunjavati određene kriterije koje postavljaju studenti i koji se sada, kako kažu, dorađuju i usuglašavaju.

H. R.

Održana Sjednica Vijeća DSHV-a na inicijativu 30 vijećnika

Donešene odluke o izborima u stranci

»Do sredine lipnja moramo uraditi izbore kako bismo na jesen bili spremni za sve političke izazove koji su ispred nas i da mjesne organizacije i podružnice pretrasemo, da vidimo s čime realno raspolažemo na terenu, koliko je tih organizacija politički operativno«, poručio je Goran Kaurić. Predsjednik stranke Tomislav Žigmanov osporio je legalnost sazivanja ova sjednice te je rekao kako se »izvanredna sjednica Vijeća temelji na cijelom nizu formalno-pravne i sadržinske nevaljanosti te je u tom smislu ništetna«

Na izvanrednoj sjednici Vijeća, koju je sazvao dopredsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Goran Kaurić**, a na inicijativu koju je potpisalo 30 vijećnika, održanoj u HKC-u *Bunjevačko kolo* 29. travnja, 24 vijećnika donijelo je odluku da se raspišu

na sjednici Vijeća pratile nepravilnosti, konkretno da je usvajanje izvješća o radu stranke u 2024. usvojeno s 19 glasova za od 39 prisutnih, dok su ostali bili protiv ili uzdržani, što je, smatraju, kršenje Statuta i Pravilnika o radu Vijeća. Nakon što je poslije ovoga dio vijećnika napustio sjednicu, sve ostale točke su usvojene bez kvoruma tvrdi Kaurić te je nakon što predsjednik stranke nije sazvao novu sjednicu, na inicijativu 30 vijećnika, on to sam učinio i sazvao sjednicu u *Bunjevačkom kolu*.

Također su se u javnosti već ranije pojavili znaci da u stranci postoje nezadovoljni članovi, pa je tako 2. travnja objavljeno u medijima priopćenje osam članova Predsjedništva stranke u kojem se predsjednik DSHV-a Žigmanov, tada ministar u ostavci, optužuje za nepoštovanje Statuta zato što se odazvao na razgovore s predsjednikom Srbije **Aleksandrom Vučićem** o sastavljanju nove Vlade kao predstavnik liste na kojoj je i DSHV sudjelovao na prethodnim izborima. Nakon toga sazvana je ova sjednica na inicijativu i uz potpise 30 vijećnika, dok je u međuvremenu predsjednik Žigmanov sazvao novu sjednicu Vijeća za 23. svibnja. Na sjednici je prisustvovalo 24 vijećnika.

Sjednica Vijeća u HKC-u *Bunjevačko kolo*

izbori na svim razinama u DSHV-u te su izabrali izbornu povjerenstvo. Podsjetimo 12. ožujka održana je sjednica Vijeća koju je sazvao predsjednik stranke **Tomislav Žigmanov** i prema priopćenju stranke Vijeće DSHV-a je tada usvojilo izvješća o radu i donijelo odluku o održavanju izbora za tijela upravljanja na svim razinama.

Međutim, zamjenik predsjednika DSHV-a **Goran Kaurić** u svom je dopisu naveo kako su usvajanja odluka

Na početku sjednice Goran Kaurić je rekao kako je stranka iznad svakog pojedinca i da ova stranka koja postoji 35 godina ima budućnost.

»Jer vlast pojedinca koju na žalost posljednjih godina imamo priliku svi vidjeti je i dovela do toga da mi danas ne možemo ući u zgradu koja pripada svima nama i koja treba pripadati i budućim članovima DSHV-a«, rekao je Kaurić.

Ponovio je da je predsjednik stranke promijenio brave i da se ne može koristiti Dom DSHV-a, kao ni imati pristup evidenciji članstva i dokumentaciji.

»Ja ću reći, zbog priča koje se pričaju po Subotici, da su ovdje ljudi koji žele nekome skidati glavu, da su ovdje ljudi koji žele prevrat u DSHV-u, da su ljudi ovdje ubačeni od UDBE, da su ovdje ljudi ubačeni od Srpske napredne stranke da unište DSHV, da je meni iskreno jako žao što danas moramo razgovarati o ovome. Do mene je dolazilo često pitanje zašto se niste ranije bunili. Zašto niste ranije, zašto ste čekali toliko? Jesmo, bunili smo se na Predsjedništvu, osobno sam kao zamjenik više puta skretao pažnju predsjedniku da ne može tako voditi stranku, da se moraju poštivati tijela stranke, da se moraju donositi odluke pa tek poslije toga postupati po njima, prvo Presjedništva pa Vijeće«, rekao je Kaurić i dodao da je »lanac nezadovoljstva« počeo kad je DSHV ušao u koaliciju s Ligom socijaldemokrata Vojvodine, tvrdeći da su i onda dovedeni pred »svršen čin«.

To se nastavilo, rekao je, i kod sljedećih ciklusa izbora.

»Kulminiralo je kada smo preko medija saznali da smo u koaliciji s Bošnjacima. Niti jedno tijelo o tome nije raspravljalo, niti je donijelo tu odluku«, kazao je Kaurić.

Nadalje je rekao kako se to ponovilo i prilikom ulaska predsjednika Žigmanova u Vladu, jer je ušao u Vladu SNS-a bez koalicijskog sporazuma. Obrazlažući sazivanje ove sjednice Kaurić je rekao kako je »politička nestabilnost u Srbiji velika i stranka mora čim prije obnoviti svoje rukovodstvo i svoju politiku i dočekati spremno ono što će se za mjesec, dva, tri, pet ili šest dogoditi u političkom sustavu Srbije«.

»Do sredine lipnja moramo uraditi izbore kako bismo na jesen bili spremni za sve političke izazove koji su ispred nas i da mjesne organizacije i podružnice pretresemo, da vidimo s čime realno raspolažemo na terenu, koliko je tih organizacija politički operativno«, poručio je Kaurić.

Usvojene odluke o izborima u stranci

Nakon kraće rasprave usvojen je dnevni red s tri točke: donošenje odluke o raspisivanju izbora na svim razinama u DSHV-u; donošenje odluke o održavanju izborne skupštine i izbor izbornog povjerenstva.

Slaven Dulić predložio je dodatnu točku dnevnog reda – izglasavanje nepovjerenja predsjedniku Žigmanovu, ali to nije prihvaćeno jer je »za« glasalo 5 vijećnika, 18 je bilo »protiv« i jedan je bio suzdržan.

Nakon toga su jednoglasno prisutni vijećnici, njih 24, usvojili odluku da se raspisuju izbori na svim razinama, da će izborna skupština biti održana 15. lipnja u HKC-u *Bunjevačko kolo* te su usvojili Kaurićev prijedlog o članovima izbornog povjerenstva – za predsjednika **Petar Ba-lažević** i za članove **Slaven Dulić** i **Tihomir Dževlan**. Za zamjenika predsjednika izbornog povjerenstva izabran je **Mladen Petreš** i za zamjenike članova **Nataša Francuz** i **Ivan Filipović**.

Kaurić: Kandidirat ću se za predsjednika

»Kandidirat ću se na izborima, pišem upravo moj program koji ću predstaviti prvo vijećnicima, a svakako kada ga budem predstavio iznijet ću ga i javno, a iznijet ću i kako vidim da bi trebao funkcionirati DSHV i kakvu bi politiku trebao pratiti u javnosti srpske političke scene«, rekao je Kaurić u izjavi medijima.

Zamoljen da komentira postavljanje potpredsjednice DSHV-a **Ankice Jukić Mandić**, kako je rekao novi ministar za ljudska i manjinska prava **Demo Berisha** za šeficu kabineta, Kaurić je rekao:

»Ne znam je li to bilo namjerno ili slučajno, ali postoje među državnim službenicima karijerna namještenja. Ankica Jukić Mandić je karijerna službenica u Ministarstvu i to je njen posao. To nije političko namještenje, niti je to politička funkcija. To je jedan pokušaj da se ona kao dužnosnica DSHV-a predstavi kao dužnosnica republičke Vlade a to jednostavno nije točno. Svi koji znaju kako funkcionira Vlada Srbije znaju i da se točno zna tko su dužnosnici u toj vladi a tko su službenici. To je profesionalno, karijerno namještenje«, rekao je Kaurić.

Žigmanov: Nelegalna i nelegitimna sjednica

Predsjednik stranke Tomislav Žigmanov osporio je legalnost sazivanja ova sjednice te je rekao kako se »izvanredna sjednica Vijeća temelji na cijelom nizu formalno-pravne i sadržinske nevaljanosti te je u tom smislu ništetna«.

Žigmanov je rekao kako je Vijeće DSHV-a na sjednici 12. ožujka donijelo jednoglasno odluku da će ove godine biti održani izbori za tijela upravljanja na svim razinama DSHV-a te da će uz materijale i prateće dokumente, koje će pripremiti Predsjedništvo, isti biti raspisani na sjednici Vijeća u svibnju. Sjednicu Vijeća zakazao je za 23. svibnja.

Tvrdi i da inicijativa za sazivanje izvanredne sjednice Vijeća nije bila formalno-pravno valjana jer se potpisi 14 vijećnika nalaze na bijelome papiru i naknadno su pridodani uz papir s tekstom inicijative i kao takvi su nevažeći, da su od 16 potpisa članova vijeća na papiru s tekstom inicijative dva potpisa osoba čiji mandati nisu nikada verificirani, budući da do sada nisu bili nazočni ni na jednoj sjednici Vijeća, »a dvoje vijećnika je bilo, po svemu sudeći, dovedeno u zabludu«.

Žigmanov smatra i da procedura za sazivanje izvanredne sjednice Vijeća nije bila ispoštovana kada je riječ o rokovima:

»U djelovodnu knjigu DSHV-a inicijativa je službeno zaprimljena 14. travnja 2025. (ur. br. 040 – 2025.), a poziv zamjenika predsjednika upućen je 22. travnja, dakle osmi dan, a Statut predviđa deset dana. Na temelju iznijetoga i više je nego jasno da je inicijativa o kojoj je riječ i nelegitima i nelegalna! Više instituta i pravila je zloupotrebijeno (osim navedenog, bilo je neovlaštenih ulazaka u internetske i Viber naloge DSHV-a) tako da ću biti primoran zatražiti zaštitu putem poduzimanja pravnih koraka, od kojih neki imaju i kazneno-pravne elemente«, zaključio je Žigmanov.

J. D.

Podsjećanje na progon Hrvata u Vojvodini

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini podsjetio je 6. svibnja na obljetnicu progona vojvođanskih Hrvata, te ocijenio da je posljednje desetljeće XX. stoljeća »jedno od najtragičnijih razdoblja u novijoj povijesti Vojvodine«.

DSHV u svom priopćenju navodi da je riječ o ničim izazvanom progonu vojvođanskih Hrvata iz njihova zavičaja i da početke tih 1990-ih Hrvati u Vojvodini stoga žive i traumatično pamte kao vrijeme etnički motiviranog nasilja i ubojstava koje se organizirano provodilo spram lojalnih građana hrvatske nacionalnosti.

»Na te tragične događaje podsjećamo javnost i sada – 6. svibnja 1992. godine u Hrtkovcima održan je miting na kojemu je organizator **Vojislav Šešelj** pročitao imena sedamnaestero viđenijih mjesnih Hrvata, kojima je javno poručeno da se imaju iseliti, jer će u protivnom biti protjerani. Istina, nasilno protjerivanje vojvođanskih Hrvata započelo je još 1991. etničkim incidentima u Novom Slankamenu, kao i drugim mjestima u Srijemu, no ovaj je događaj u Hrtkovcima prepoznat u javnosti kao najeklatantniji primjer«, navodi se u priopćenju DSHV-a.

Osim iz Hrtkovaca, Hrvati su protjerani iz Golubinaca, Sota, Morovića, Erdevika, Kukujevaca, Gibarca, Šida, Vašice, Rume, Iriga, Beške, Maradika, Indije, Zemuna, Novih Banovaca, Surčina, Srijemske Kamenice, Beočina, Čerevića, Petrovaradina, Srijemskih Karlovaca, Srijemske Mitrovice, Nikinaca, Platičeva, Martinaca, Bača, Plavne, Sonte, Stanišića, Subotice...

»Nevladine udruge govore o tome kako je u Vojvodini 1990-ih ubijeno 25 osoba, od kojih se njih troje još uvijek

vode kao nestali, te da ju je moralo napustiti između 35 i 40 tisuća Hrvata, a od izbjeglih se do danas gotovo nitko nije vratio u rodni kraj. Ističemo da pravosudna tijela u Srbiji do sada nisu, osim u jednom slučaju, pokretala sudske postupke za učinjene zločine na teritoriju Vojvodini u to vrijeme, premda su bile podnijete kaznene prijave. Ovi se zločini razrađenim politikama prešućuju, na što mi u DSHV-u ne pristajemo. Opet ističemo da je za zločine nad Hrvatima u Vojvodini pravomoćno osuđen, pred Mehanizmom za Međunarodne kaznene sudove u Haagu, Vojislav Šešelj. Isti onaj koji je nakon toga, mimo svih demokratskih standarda i načela međunarodnoga prava, nastavio svoje političko djelovanje, koje je dijelom usmjereno ne samo na nijekanje činjenica zbog kojih je osuđen – zločina nad Hrvatima u Srijemu, nego i na aktivno djelovanje u mjestu u kojemu su se zločini i događali, kao što su Hrtkovci. Smatramo tako što za nedopustivo djelovanje za svaku demokratski legitimiranu državu, napose za onu koja ima status kandidata za članstvo u Europskoj uniji«, ističe DSHV i dalje u priopćenju navodi da će nastaviti intenzivnije raditi na uspostavi sadržajne kulture sjećanja o stradanju Hrvata u Vojvodini tijekom 1990-ih, koja će za rezultat imati javno spomen-obilježje za žrtve te prigodno i stalno komemoriranje.

»To kanimo činiti iz uvjerenja da zajednica koja ne pamti i ne memorira vlastito stradanje i koja primjereno ne njeguje sjećanje na vlastite nevine žrtve jest zajednica koja nema izglednu budućnost«, navodi DSHV u svom priopćenju.

H. R.

Nova publikacija Fonda za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo predstavio je analizu suđenja za ratne zločine u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 30. studenoga 2024. godine u publikaciji pod nazivom *Drugi deset godina – Analiza suđenja za ratne zločine u periodu 2014.-2024.*

Publikacija je podijeljena u četiri djela. U prvom dijelu predstavljeni su statistički podaci vezani za posljednje desetljeće procesuiranja ratnih zločina, nerijetko komparacijom s prethodnim desetljećem. Drugi dio osvjetljava ključne karakteristike ovog razdoblja suđenja. Treći i četvrti dio analize su posvećene pregledu izmjena pravnog okvira i strateških dokumenata, neophodnih za razumijevanje političkog i društvenog odnosa prema suđenjima za ratne zločine – gotovo jedinom preostalom

mehanizmu tranzicijske pravde u Srbiji.

Fond za humanitarno pravo (FHP), kao jedina organizacija koja u kontinuitetu prati i analizira suđenja za ratne zločine, nudi i preporuke državnim tijelima za unaprjeđenje procesuiranja ratnih zločina, imajući na umu da je idućih deset godina zapravo posljednjih deset kada su ta suđenja moguća.

»Početkom srpnja 2024. godine navršilo se dvadeset godina rada institucija specijaliziranih za procesuiranje ratnih zločina u Srbiji. Drugo desetljeće procesuiranja ratnih zločina obilježila je politička relativizacija odgovornosti, kako političke tako i kaznene, za zločine koji su počinjeni tijekom oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Kraj rada Međunarodnog kaznenog tribunala za bivšu Jugoslaviju i promjena fokusa u pregovorima za članstvo u Europskoj uniji dodatno su pitanje kažnjavanja kršenja ljudskih prava iz devedesetih gurnuli na marginu«, navodi se na portalu FHP-a.

Trideset i tri godine od progona Hrvata iz Srijema

Sjećanje koje ne blijedi

Polaganjem cvijeća na grob **Mijata Štefanca** u Hrtkovcima, jednog od 25 ubijenih Hrvata iz Srijema tijekom ratnih devedesetih, te svetom misom u crkvi sv. Klementa, obilježena je 33. godišnjica od početka progona Hrvata iz Srijema.

Elektor Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji **Goran Kaurić** podsjetio je da je progon počeo predizbornim mitingom Srpske radikalne stranke 6. svibnja 1992. godine u Hrtkovcima i govorom **Vojislava Šešelja**, u kojem je rekao da u tom srijemskom mjestu nema mjesta Hrvatima te da će se u njihove kuće useliti srpske izbjeglice.

»Nakon njega započela je kampanja zastrašivanja, bacanja bombi po kućama i lokalima Hrvata, uništavanja njihove imovine, uz jasne poruke da se isele iz ovoga sela. Kampanja je kulminirala okrutnim ubojstvom Hrtkovčanina **Mijata Štefanca** 28. lipnja 1992. Nastavila se gotovo identično u svim srijemskim mjestima u kojima su živjeli Hrvati i rezultirala je protjerivanjem više od 40.000 te ubojstvima najmanje 25 naših sunarodnjaka iz Vojvodine u razdoblju od 1992. do 1995. godine«, podsjetio je Kaurić i dodao da se od tih strašnih događaja hrvatski narod nikada nije oporavio, iako je Šešelj osuđen na kaznu od deset godina zatvora pri Međunarodnom kaznenom mehanizmu u Hagu za poticanje progona hrvatskog stanovništva iz Vojvodine.

Naveo je i da se Hrvati svake godine 6. svibnja sjećaju događanja iz 1992. godine u Hrtkovcima te da njeguju poštovanje prema pokojnicima i povezanost sa Srijemcima i ostalim prognanima koji danas žive u Hrvatskoj.

»Vežu nas i zajedničke ideje i projekti. Želim spomenuti da sam posebno dirnut ogromnom energijom i ljubavlju kojima se obnavlja crkva Presvetog Trojstva u Kukujevima. Cijenim sve napore hrvatskoga puka u Srijemu, koji su ojačani djelovanjem srijemskog biskupa **Fabijana Svaline** i njegova tima, da se obnovi i podigne, da se ojača i revitalizira naš narod u Srijemu i njegova baština. Oni su vidljivi i vjerujem da će rezultati toga biti sve brojniji«, poručio je Kaurić.

Komemoraciji u Hrtkovcima, uz Gorana Kaurića, nazočili su i **Ivan Zeko-Pivač**, zamjenik veleposlanika u Veleposlanstvu Hrvatske u Beogradu, te **Marin Piuković** predsjednik Mladeži DSHV-a.

H.R.

Republika Srbija
Autonoma Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: 00-2078664-2025-09693-006-000-110-033
Dana: 6. 5. 2025. godine
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024-636-101
MUD/SU

Temeljem članka 102., stavak 2. i 3., Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS*, br. 21/2016, 113/2017, 95/2018, 114/21 i 92/2023) i temeljem članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćen tekst) (*Službeni list Grada Subotice*, broj 18/17, 30/17, 5/20 i 35/2023) načelnik Gradske uprave objavljuje:

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da će Gradska uprava Grada Subotice dana 9. 5. 2025. godine raspisati javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj će biti objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice <http://www.subotica.ls.gov.rs>

NAČELNICA GRADSKE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravica

Picula predstavio izvještaj o Srbiji u EP

Ekonomski pokazatelji poboljšani, problemi u vladavini prava

Zastupnici Europskog parlamenta raspravljali su u utorak navečer o izvještaju o Srbiji koji je predstavio izvijestitelj za Srbiju **Tonino Picula**, a koji je Odbor za vanjske poslove EP usvojio u travnju.

Picula je napisao da je iznio svoju analizu aktualne političke realnosti u Srbiji, »a ta politička realnost je izuzetno složena već duže vrijeme, pogotovo u posljednjih šest mjeseci«.

»Pad nadstrešnice u Novom Sadu, kada je živote izgubilo 16 građana, postao je tragični simbol sistavne korupcije, nepotizma i neadekvatnih kontrolnih mehanizama koji bi morali štititi građane«, rekao je Picula.

Napredak i nedostaci

Među nedostacima naveo je izbornu zakonodavstvo, neslobodu i nedostupnost pojedinih medija, nefunkcioniranje regulatornog tijela za medije i pravosuđe koje selektivno dijeli pravdu. Također je iznio kao problem što se osobni podaci onih koji prosvjeduju objavljuju javno. »Građani Europske unije se privode i protjeruju iz zemlje zbog statusa na društvenim mrežama, a zemlje članice Europske unije i njihove predstavnike optužuje da stoje iza takozvane obojene revolucije«, rekao je Picula. Osim toga, Srbija uporno odbija usklađivanje s geopolitičkim opredjeljenjem Europske unije i uvođenje sankcija Rusiji, dodao je.

»Usprkos određenom napretku, prije svega u području klastera konkurentnosti i inkluzivnog rasta, Srbija se još uvijek suočava s velikim preprekama koje mora svladati: poboljšanje unutarnjeg političkog dijaloga, vladavina prava i borba protiv korupcije, postizanje sveobuhvatnog sporazuma o normalizaciji s Kosovom, te potpuno usklađivanje sa vanjskom politikom Europske unije. Nedostaje osiguranje neovisnosti ključnih institucija, uključujući REM, te potpuno provođenje svih preporuka OSCE-a i Vijeća Europe o izornoj reformi u transparentnom i uključivom procesu. Svakako, prije novih izbora, što bi bilo od ključne važnosti, sve to naglašava i Komisija u svom reformskom planu«, rekao je on. Ekonomski podaci, iako poboljšani, ne mogu biti jedino mjerilo uspjeha, jer ni Europska unija nije samo zajedničko tržište, rekao je Picula.

»U posljednjem desetljeću EU je u Srbiji uložila milijarde eura, ali i javna percepcija, pa i komunikacija lidera Srbije, uglavnom, to ne reflektira. Često se ekonomski rast temelji i na netransparentnim ugovorima, koji se izuzimaju iz primjene zakona o javnoj nabavi. Takvi ugovori, osim

Foto: izvor Tonino Picula profil X

ekonomskog, imaju i direktan politički utjecaj«, dodao je. Za ovakvu situaciju i Europska unija mora preuzeti i svoj, svakako manji dio odgovornosti, rekao je Picula.

Štir: Uravnotežena slika

Zastupnik u Europskom parlamentu (EP) i portparol Europske pučke partije (EPP) za Srbiju **Davor Ivo Štir** ocijenio je da izvještaj EP o Srbiji za 2023. i 2024. godinu predstavlja uravnoteženu i točnu sliku postignuća i nedostataka na putu zemlje k članstvu u EU, što će EPP grupa podržati, prenio je RTV. On je u priopćenju napisao da BDP u Srbije raste, da zemlja privlači strane investicije, uglavnom iz Europske unije, kao i da je Srbija prvi put postigla investicijski kreditni rejting, uz održavanje fiskalne discipline i makroekonomske stabilnosti.

Naglasio je da je, pored ostalih dostignuća, Srbija potpisala sporazum s Fronteksom o upravljanju granicama, čime je pridonijela europskim naporima za sprječavanje ilegalnih prelazaka, uz poštovanje međunarodnog prava.

Međutim, rekao je, ključni problemi ostaju u područjima vladavine prava, neriješenih pitanja s Kosovom, tenzija sa susjednim zemljama i neizvjesnosti u pogledu smjera vanjske politike. Masovni studentski prosvjedi poslali su snažnu poruku o potrebi borbe protiv korupcije. Očekuje se i da će Srbija ispuniti obveze koje je prihvatila u Briselskom i Ohridskim sporazumom o normalizaciji odnosa s Kosovom. Srbija bi se trebala uzdržati od politika koje potkopavaju suverenitet susjednih zemalja.

Dodao je da EPP grupa također ohrabruje srpske vlasti da se u potpunosti usklade sa Zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU.

H. R.

Veliki pomor pčela u Srbiji

Stradalo i do 50 posto društava

U Srbiji je u tijeku masovno uginuće pčela i do sada je stradalo više od 50 posto pčelinjih društava. Najvjerovatniji uzrok toj pojavi je prošlogodišnja suša i nedostatak peluda zbog čega su loše hranjene tijekom perioda odgoja, izjavio je agenciji *Beta* predsjednik Saveza pčelarskih organizacija Srbije **Rodoljub Živadinović**. Dodao je i da se prikupljaju podaci o uginućima u cijeloj Srbiji, ali da se za sada zna da je u nekim općinama uginulo i 90 posto pčelinjih društava. Najgori gubici zabilježeni su u Vojvodini, gdje su poneki pčelari izgubili i cijele košnice.

Suša – najveći neprijatelj

Jedno pčelinje društvo čini od 20.000 do 50.000 pčela i nekoliko tisuća trutova. Živadinović je izjavio kako se pretpostavlja da je osnovni uzrok uginuća nedostatak peluda jer su uginuća manja u dolinama rijeka gdje je bilo vlage i cvjetovi su ipak dali izvjesne količine peluda. Prema njegovim riječima, u uvjetima izuzetno visokih temperatura i manjka vlage pčele su bile slabo ishranjene, zbog čega im opada imunitet i tada lakše podležu virusnim bolestima. Postoji više od 20 vrsta virusa, a u svakoj košnici ih ima bar dvije-tri vrste. Naveo je kako je slična situacija i u Mađarskoj, pa čak i u SAD-u gdje je do sada stradalo 62 posto društava.

Zbog uginuća pčela štetu će imati poljoprivreda jer će se smanjiti oprašivanje, pod uvjetom da pčelari u Srbiji ne obnove društva. Prema dosadašnjim najavama, to neće ni učiniti jer se proizvodnja meda ne isplati zbog uvoza krivotvorenog meda čija je cijena od dva do pet puta niža od proizvođačke cijene meda u Srbiji. Procjena je, prema njegovim riječima, da proizvodnja jedne trećine hrane na planetu zavisi od oprašivanja pčela.

Potrebna bolja reakcija države

Predsjednik Beogradskog udruženja pčelara **Stanko Rajić** rekao je za tjednik *Vreme* kako je još jedan od problema i nedostatak odgovarajuće edukacije za ovaj posao. Istakao je kako u poljoprivrednim srednjim školama postoje smjerovi poput ratarstva, voćarstva i povrtlarstva, ali smjer za pčelarstvo ne postoji, a samim tim i broj stručnih pčelara je izrazito mali. S druge strane, smatra i kako bi trebalo uvesti pravilo kako se ne može svatko baviti pčelarstvom, bez prethodno prođene obuke. Dodao je i da je Srbija uložila puno sredstava u subvencioniranje razvoja pčelarstva, ali da to nije dovoljno. Naveo je i primjer Danske, gdje je svaki poljoprivrednik dužan ostaviti pet posto svoje njive za korovsko bilje, a kasnije im država pokrije taj nedostatak.

»Ne očekujem nikakvu reakciju države zato što je za to potrebna želja da se nešto uradi, a toga nema« zaključuje Rajić.

Zelena pustinja

Predsjednik Udruženja pčelara **Avram Maksimović** iz Sombora **Savo Tadić** potvrdio je i kako je u Zapadnobackom okrugu ista situacija.

»Gubici su veliki, napose oni pčelinjaci koji su bili u ataru. Ovi koji su bili kraj rijeke mnogo su bolje prošli. Gubici idu od 30 posto do totalnih gubitaka. Imali smo problema s velikom sušom i pčele se nisu uspjele pripremiti za zimu. Na terenu gdje ja pčelarim imao sam i trovanje u dva navrata. Kako vidim na terenu, dobar dio pčelara odlučio je dići ruke od pčelarstva. Velika su stradanja, male su cijene meda i neizvjesnost je velika. Ovi što su opstali dat će još jednu šansu, ali meda će biti manje ove godine zbog nedostatka pčela. Bit će lošije oprašivanje poljoprivrednih kultura, već se vidi na jagodama da su lošije oprašene. Pčelarstvo kao pčelarstvo je u problemu, ali u problemu će biti i ostatak poljoprivrede koja zavisi od oprašivanja«, rekao je on.

Tadić je suglasan kako je potrebna bolja intervencija države, osobito na području analize meda koji se uvozi.

»Sumnjamo da med koji dolazi u Srbiju po cijeni od 1,30 eura ne može sa svim troškovima analiza i transporta biti pravi med. Analize bi trebale biti rigorozne i potrebno je da se falsifikati eliminiraju. Suočeni smo u poljoprivredi sa simptomom 'zelene pustinje'. Znači, kada imate neku njivu, recimo ako se na njoj nalazi suncokret, tamo imate samo pelud suncokreta i ništa više. Kada je velika suša, pčele ne mogu pronaći raznovrstan pelud koji im je potreban za razvoj. Pčelari će se morati prilagoditi ili seljenjem pčela u jesen ili dodavanjem neke proteinske ishrane, što nas opet vraća na analize jer ako nam nešto nedozvoljeno pronađu u medu, mi to onda ne možemo prodati. Ako država ne pokaže volju i zaštititi pčelare i potrošače od meda sumnjive kvalitete, mislim da nam se crno piše. Ne vrijedi više ulagati, cijena je prepolovljena, loši su vremenski uvjeti i jednostavno kada se podvuče računica na kraju onaj koji radi u nekoj tvornici za 70.000 ili 80.000 dinara ima veća primanja od mene koji imam oko 500 košnica«, kaže naš sugovornik.

I. B.

Maro Alavanja, komunikacijski stručnjak

Lokalni izbori najdirektnija demokracija

SDP se definitivno šlepa, što se tiče nacionalnog rejtinga, na pobjedi Zorana Milanovića na predsjedničkim izborima. Ono što trenutačno još ne vidimo to je to prelijevanje nacionalnog rejtinga na lokalne izbore. Lokalni izbori ovise o lokalnim temama i lokalnim liderima. Povoljnija je atmosfera, ali to ne znači nužno da će doći do velikog ne HDZ-u kao što se to dogodilo na predsjedničkim izborima

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Foto: Narativ komunikacije

Za manje od dva tjedna u Hrvatskoj će biti održani lokalni izbori. Stranke i kandidati uveliko su u kampanji, koja je praktički počela i prije službenog raspisivanja izbora. Prvi krug izbora bit će održan 18. svibnja. Bit će to deveti lokalni izbori od 1993. kada su u neovisnoj Hrvatskoj birači prvi puta glasovali za lokalnu vlast.

Birači u Hrvatskoj na lokalnim izborima biraju nositelje izvršne vlasti u lokalnim jedinicama – općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike i članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica; članove općinskih i gradskih vijeća te županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba. U nekim mjestima pripadnici nacionalnih manjina birat će zamjenike općinskih načelnika,

gradonačelnika, odnosno župana, iz redova pripadnika nacionalnih manjina te će se birati zamjenici općinskih načelnika iz reda pripadnika hrvatskog naroda u mjestima gdje pripadnici hrvatskog naroda čine manjinsko stanovništvo.

Pripadnici nacionalnih manjina birat će iz svojih redova deset zamjenika župana, 18 zamjenika gradonačelnika i 39 zamjenika općinskih načelnika, dok će se iz reda pripadnika hrvatskog naroda birati 12 zamjenika općinskih načelnika.

Pravo glasanja na lokalnim izborima imaju svi hrvatski državljani i državljanke koji su navršili 18 godina. Glasati mogu isključivo na mjestu svog prebivališta tako da nije moguća promjena biračkog mjesta kao na parlamentar-

nim, europarlamentarnim i predsjedničkim izborima. Na izborima mogu sudjelovati i punoljetni državljani i državljanke drugih članica Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Hrvatskoj.

U finišu izborne utrke rade se ankete za veće gradove. Do zaključenja ovog broja HRT je objavio izlazne ankete za Osijek i Split. Prema HRejtingu, sadašnji gradonačelnik Osijeka novi mandat osvojiti će već u 1. krugu. Ankete pokazuju da bi više od dvije trećine glasova Osječana osvojio aktualni gradonačelnik **Ivan Radić**, kandidat HDZ-a i partnera.

Od osam lista ponuđenih u anketi, Splitsani su prolaznu ocjenu dali polovici. Najviše njihovih glasova dobila je stranka aktualnog gradonačelnika **Ivice Puljka**. Za Centar se odlučilo gotovo 28,7% ispitanika. Koalicija predvođena HDZ-om ima 22,1%. Treći je s 18,5 posto savez okupljen oko SDP-a. **Kerumova** lista sa 6,5% posljednja je iznad izbornog praga.

Koncem travnja jedna agencija uradila je anketu za Zadar. Prema toj anketi, u drugi krug za zadarskog gradonačelnika ući HDZ-ov **Šime Erlić**, koji je zbog kandidiranja na lokalnim izborima podnio ostavku na dužnost ministra regionalnog razvoja i fondova Europske unije, i SDP-ov **Daniel Radeta**.

O kampanji, kandidatima, povratnicima na političku scenu, procjenama rezultata; o tome hoće li u superizbornoj godini birači imati volje i četvrti puta izaći na glasanje za *Hrvatsku riječ* govori komunikacijski stručnjak **Maro Alavanja**.

► **Lokalni zbori u Hrvatskoj bit će održani 18. svibnja i ako bude potrebno 1. lipnja i njihov drugi krug. Podsjećamo da će to za 13 mjeseci biti četvrti izbori. Iza birača u Hrvatskoj su parlamentarni izbori, izbori za Europski parlament i predsjednički izbori. Kako ocjenjujete dosadašnju kampanju?**

Kampanje za lokalne izbore specifične su za lokalnu sredinu i ono što se probije do nacionalnih medija nažalost ne predstavlja ono pravo stanje na terenu koje možete bolje pratiti kroz lokalne i regionalne medije. Ovisi od sredine do sredine. U velikim gradovima situacije su potpuno drugačije od manjih lokalnih općina, a s druge strane županije su potpuno nova priča.

► **Možemo izdvojiti najveće hrvatske gradove. Kakva je situacija u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku?**

U Zagrebu je zanimljivo postalo tek nedavno. Jasna je i dominantna pobjeda SDP-a i Možemo, a SDP je prvi puta cementirao svoju ulogu junior partnera u najvećem hrvatskom gradu. Ulaskom **Marije Selak Raspudić** i okrupnjavanjem na trećoj strani iza **Davora Bernadića** manjih kandidata odnos snaga se mijenja i gotovo je sigurno da će biti drugog kruga, a u drugom krugu ponovno se mijenjaju karte. Usprkos svemu, moja procjena sada je da će **Tomašević** ići u drugi mandat s Možemo i SDP-ovim blokom. U Rijeci je zanimljiva situacija jer aktualni gradonačelnik ide kontra svoje zamjenice. On je istupio iz SDP-a, ide kao neovisni kandidat, a SDP je odlučio karte staviti na njegovu zamjenicu. Rijeka je uvijek bila crvena

Foto: Veleučilište Bernays

i vidjet ćemo hoće li sukob na ljevici dati priliku za nekog centrističkog ili čak desnog kandidata s obzirom na profil kandidata koji su u utrci. Tako da je Rijeka prvi puta, meni se čini, malo otvorenija nego inače za nekakvu promjenu. Osijek de facto zadržava HDZ. Imali smo svi takav dojam, ali ankete koje su rađene početkom tjedna pokazuju da aktualni gradonačelnik Ivan Radić stvarno radi dobar posao, ima podršku čak 70 posto ljudi i mislim da će izbore riješiti već u prvom krugu u korist HDZ-a. On ima jak komunikacijski tim i mislim da će i županija i grad ostati HDZ-ove utvrde. U Splitu je potpuni kaos. Tu je krv do koljena. Svi se nabacuju blatom, kaznenim prijavama. Imamo kohabitaciju SDP-a i Možemo koji idu kontra centrističkom kandidatu Ilici Puljku, kojeg zapravo ta ista struja i najviše ugrožava jer kako su se ukupnili, ulaze

mu u biračko tijelo. S druge strane, imamo HDZ koji se želi vratiti na vlast u još jednom velikom gradu, koji opet drugi izborni ciklus nije, kao i u Zagrebu, stigao izgraditi neku ličnost koja može ozbiljno ugroziti Ivicu Puljka tako da ćemo vidjeti kako će se situacija odigrati u Splitu. Ali, sigurno da će Ivicu Puljku biti teže nego u prethodnom mandatu.

► **Lokalni izbori u Hrvatskoj održavaju se pet-šest mjeseci nakon predsjedničkih izbora na kojima je uvjerljivu pobjedu odnio Zoran Milanović. Pet mjeseci poslije predsjedničkih izbora hoće li i koliko uvjerljiva pobjeda Zorana Milanovića, i poraz HDZ-ovog kandidata Dragana Primorca, utjecati na lokalne izbore?**

Definitivno je pobjeda Zorana Milanovića stvorila dobru i poželjnu atmosferu za SDP u smislu kanaliziranja nezadovoljstva treće HDZ-ove vlade i povoljniji su uvjeti za SDP. Ta stranka se definitivno šlepa, što se tiče nacionalnog rejtinga, na toj Milanovićevoj pobjedi. Ono što trenutačno još ne vidimo je to prelijevanje nacionalnog rejtinga na lokalne izbore. Lokalni izbori ovise o lokalnim temama i lokalnim liderima. Povoljnija je atmosfera, ali to ne znači nužno da će doći do velikog ne HDZ-u kao što se to dogodilo na predsjedničkim izborima.

► **HDZ je na prošlim lokalnim izborima osvojio oko 150 načelnika i gradonačelnika, te 15 župana. Može li se ponoviti taj rezultat? I kako će to utjecati na unutarstranačke odnose u HDZ-u?**

Svaki izborni ciklus, bez obzira donio gubitak ili dobitak, utječe na unutarstranačke odnose. Problem s lokalnim izborima je što vi uvijek imate neke brojke koje možete prikazati tako da vam idu u korist. Tako da je pitanje koliko će se interno pripremiti teren za eventualne gubitke i dobitke i kako će to utjecati na daljnju dinamiku odnosa. Mislim da je HDZ-u cilj ponoviti rezultat s prošlih lokalnih izbora koji nije bio loš. Sada ćemo vidjeti koliko će daleko dobaciti. Previše je lokalnih kampanja tako da je u ovom trenutku jako teško procijeniti.

► **Rekli ste da lokalni izbori ovise od lokalnih tema i lokalnih lidera. Ima li dovoljno kvalitetnih kandidata na lokalnu?**

Općenito, i u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, je negativna selekcija u politici. Fali nam jakih lidera, i to se vidi iz dana u dan. Nekada u manjim sredinama morate nagovarati ljude da idu na listu. Onda se ne žele zamjeriti susjedima ili aktualnom gradonačelniku, tako da su to kompleksne stvari koje utječu na to kakav profil kandidata izlazi na lokalne izbore. Ono što je po meni veći problem je manja izlaznost na lokalnim izborima. Ona je uvijek negdje oko 40-45 posto. I to je najtužnije od svega jer to je de facto, po mojem sudu, najdirektnija demokracija. Vi svog na-

čelnika možete sutra vidjeti i prigovoriti mu zašto nije zakrpao rupu na cesti. Zašto nekakva kanalizacija ne radi dobro ili zašto nije obnovljena fasada neke škole. Tako da bi tu, po meni, trebao biti najbolji oblik demokracije, a upravo je najgori.

► **U politički život pokušavaju se vratiti i neki političari kojih već dugo nema na političkoj sceni Hrvatske: Branimir Glavaš, Željko Kerum, Davor Bernardić... Kako komentirate njihov povratak?**

Najčešće je motiviran ili privatnim interesima ili je jednostavno nemogućnost da puste da se politika događa bez njih, dakle neka osobna motivacija. Sve su to ljudi koji su tri ili četiri puta izašli na izbore i znaju sve o njima. Spomenuli ste Keruma u Splitu koji i dalje može osvojiti mandate da uđe u vijeće. To vam doista ovisi o lokalnom mentalitetu. Nekada ljudi zaokruže nekakva imena samo

zato da bi bili protiv nekog establišmenta ili klasičnih političkih stranaka. Meni se ne sviđa to jer zatvara prostor mladim ljudima koji bi se trebali boriti za svoju budućnost. Demokracija podrazumijeva sudjelovanje u njoj, inače demokracije nema. Po meni ti istrošeni likovi i istrošene priče trebaju biti pase. To je moje mišljenje, a vidjet ćemo što će reći birači.

► **Kada govorimo o političkim povratnicima, Branimir Glavaš nekadašnji je član HDZ-a i osnivač HDSSB-a koji je nekada držala Slavoniju, odlučio se kandidirati za osječko-baranjskog župana. Ankete pokazuju da Glavaš ne može uzeti HDZ-u Osječko-baranjsku županiju.**

Mislim da je to prošlo svršeno vrijeme. Vi sada na istoku imate suvereniste, Domovinski pokret. To su sve, manje-više, ili otpadci HDZ-a ili disidenti HDZ-a ili ljudi koji su nekada bili u HDSSB-u i mijenjali političke zastave. To se sve izmiješalo i mislim da HDSSB više nije ono što je nekada bio.

► **Koliko budućnost Mosta i Domovinskog pokreta ovisi o rezultatima ovih izbora?**

Obje stranke koje ste spomenuli bore se za opstanak. Most u IX. i X. izbornoj jedinici, tj. u Dalmaciji, Domovinski pokret u Slavoniji i nešto sitno u Dalmaciji. Domovinski pokret zato što je pogazio sva svoja obećanja na temelju čega je dobio značajan broj mandata, a to je bila anti-HDZ kampanja. Sada moraju objasniti kako su sada partneri što na lokalnoj što na nacionalnoj razini. Most je efektno, svih ovih godina, funkcionirao na sukobu, na oporbenom djelovanju i bili su vrlo efikasni u tome. No, polako se i ta ekipa razvodnila, raspala i ostalo je samo troje-četvero istaknutih ljudi koji de facto nestaju s političke scene ako ne obrane mandate u svojim lokalnim sredinama.

► **Osim »zanimljivih« političkih povratnika, u utrci na lokalnim izborima su i neki jaki kandidati. Recimo,**

Foto: Facebook

Šime Erlić podnio je ostavku na dužnost ministra da bi ušao u utrku za gradonačelnika Zadra. Ili recimo Božo Petrov i Nikola Grmoja iz Mosta. Može li se to tumačiti time što, kako ste rekli, lokalne sredine često nemaju kvalitetne kadrove?

Upravo to je rezultat negativne selekcije. Nemate ljude od kojih možete izgraditi kvalitetne kadrove i onda nekada posegnete za jednostavnijom opcijom i uzmete nekoga kao bivšeg ministra Šimu Erlića. On je objektivno bio dobar ministar, iz Zadra je i može ostvariti značajan rezultat za stranku u svojoj lokalnoj sredini. Meni se to čini pragmatičnim i logičnim političkim potezom.

► **U nekim lokalnim sredinama zainteresiranost za izbore je tako mala da neki kandidati neće ni imati protukandidate. Zašto se bježi od lokalnih problema? Već ste spomenili nedostatak kadrova, ali što još?**

To vam stvarno ovisi o lokalnoj dinamici. Ljudi se nekada nemaju potrebe kandidirati jer na lokalnu postoje oni koji na svojim dužnostima stvarno rade dobar posao. Mislim da HDZ u Istri ima dva načelnika. Jedan od njih načelnik je Sv. Petra u Šumi 25 godina. Ljudi ga vole i nemaju uopće potrebu ići kontra njega, jer on radi najbolje za tu lokalnu sredinu. Tako da je nekada i to razlog, a ne samo negativna selekcija.

► **Ima onih koji tvrde da DORH svojim akcijama u posljednje vrijeme pomaže vladajućem HDZ-u. Je li to pretjerana ocjena?**

Kako gdje i kako što. S jedne strane, HDZ kaže ispravno oporbi: »kada hapse naše ministre onda nas optužite za korupciju, a kada hapse vas onda je to stvar tajminga«. Ta teza im stoji. Tajming ne bi trebao biti problem. Ali u ovim konkretnim slučajevima ima više problema, jer se za to znalo dulje vrijeme, pa se onda baca dodatna sumnja zašto baš pred izbore i zašto tako spektakularno za tako male iznose. A onda paralelno neki ministar godinu dana čeka da ode u istražni zatvor jer je, karikiram, ubio nekoga na cesti. Tako da i jedna i druga strana imaju svoje argumente i kontraargumente. Neki stoje više, neki manje. Hoće li to puno pomoći HDZ-u, ne mogu procijeniti. Definitivno ću na kraju odgovora na ovo pitanje staviti znak upitnika. Kod nekih birača Možemo u Zagrebu to će sigurno utjecati, jer skida im se konačno ta pozlata poštenja na kojoj stalno inzistiraju. S druge strane, možda se to prekomjerno granatiranje može odbiti kao bumerang u glavu. Teško mi je to sada procijeniti.

► **Kakvu izlaznost očekujete na ovim lokalnim izborima i jesu li moguća i neka iznenađenja? Znaju se kandidati, poruke, rezultati anketa.**

Svi podaci koje do sada imamo upućuju na to da će izlaznost, nažalost, biti između 40 i 45 posto. To je ono najporaznije. Možda se nešto do izbora i promijeni, ali nemojte zaboraviti da je Hrvatska u superizbornoj godini, puno izbora je bilo, tako da mislim da će prevladati apatija.

Temeljem članka 35. i 36. Zakona o kulturi (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – ispravak 6/2020, 47/2021, 78/2021 i 76/2023) članka 22. i 23. Statuta Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet Szabadka – Nemzeti Jelentőségű Kulturális Intézmény, Szabadka, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja od 22. 6. 2023. godine, i Odluke Upravnog odbora Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet Szabadka – Nemzeti Jelentőségű Kulturális Intézmény, Szabadka, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja od 6. 5. 2025. godine, a sukladno Zakonu o radu (*Sl. glasnik RS*, broj 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – odluka US RS, 113/2017 i 95/2018 – autentično tumačenje), Upravni odbor Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet Szabadka – Nemzeti Jelentőségű Kulturális Intézmény, Szabadka, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, dana 8. 5. 2025. godine objavljuje:

JAVNI NATJEČAJ ZA IZBOR I IMENOVANJE RAVNATELJA

Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet Szabadka – Nemzeti Jelentőségű Kulturális Intézmény, Szabadka, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja.

Ravnatelj Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja, Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet Szabadka – Nemzeti Jelentőségű Kulturális Intézmény, Szabadka, Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica – ustanove kulture od nacionalnog značaja (u daljnjem tekstu: Zavod) imenuje se na mandatno razdoblje od 4 godine.

OPĆI UVJETI:

- a) da je državljanin Republike Srbije;
- b) da je punoljetan / na;

- v) da ima propisanu stručnu spremu;
- g) da protiv kandidata nije pokrenut kazneni postupak za djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti ravnatelja, odnosno da nije pravomoćnom sudskom odlukom osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti ravnatelja ustanove.

POSEBNI UVJETI

- a) Visoko obrazovanje (VSS – VII. stupanj) – Arhitektonski, Građevinski, Pravni, Ekonomski ili Filozofski fakultet;
 - b) najmanje 5 (pet) godina radnog iskustva u kulturi;
 - v) da ne postoje zakonske smetnje za izbor i imenovanje;
 - g) program rada i razvoja Zavoda (najviše na tri otipkane stranice)
- Kandidati za ravnatelja Zavoda uz prijavu dostavljaju:
- prijedlog Programa rada i razvitka Zavoda za razdoblje 2025. – 2029. godine,
 - detaljni radni životopis,
 - diplomu ili uvjerenje o stečenom visokom obrazovanju (ovjereni preslik),
 - dokaz o radnom iskustvu (preslik radne knjižice i/ili potvrda od poslodavca i/ili izvadak iz PIO fonda),
 - uvjerenje o državljanstvu (preslik),
 - izvadak iz matice rođenih (preslik),
 - preslik osobne iskaznice (ukoliko ne posjeduje čip) ili očitano osobnu iskaznicu,
 - uvjerenje da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak (izdano od stvarno i mjesno nadležnog suda – prema prebivalištu kandidata),
 - uvjerenje da kandidat nije osuđivan pravomoćnom sudskom odlukom (izdano od RS MUP PU – prema prebivalištu kandidata).

Prijave s potrebnim dokazima o ispunjavanju uvjeta podnose se izravno Upravnom odboru Zavoda radnim danima od 9 do 14 sati u prostorijama Zavoda ili preporučenom pošiljkom u zatvorenoj omotnici s naznakom: »Prijava na natječaj za direktora Zavoda - ne otvarati«, na adresu Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Trg slobode 1/3 Subotica.

Natječaj za ravnatelja Zavoda bit će objavljen na internetskoj stranici »Poslovi« Nacionalne službe za zapošljavanje (www.nsz.gov.rs), u dnevnim listovima *Danas* i *Magyar Szó*, tjednicima *Hrvatska riječ* i *Nove subotičke novine* te na oglasnoj ploči Zavoda.

Rok za podnošenje prijava je 10 (deset) dana od dana objave Javnog natječaja na internetskoj stranici »Poslovi« Nacionalne službe za zapošljavanje (www.nsz.gov.rs).

Kontakt telefon za sve dodatne informacije u svezi prijave na natječaj je 024/556-901

Kontakt osoba: tajnik ustanove Fjodor Petrov
predsjednik Upravnog odbora MZZSK Subotica:
Magda Fehérvári

TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA SUBOTICE

Broj:

Dana: 29. 4. 2025.

Temeljem članka 41. i 42. Zakona o turizmu (*Sl. glasnik RS*, br.17/2019) i članka 15., 16. i 17. Statuta Turističke organizacije grada Subotice, Upravni odbor Turističke organizacije grada Subotice na 7. sjednici, održanoj 29. 4. 2025. godine, donio je odluku da raspisuje:

**JAVNI NATJEČAJ ZA IMENOVANJE
RAVNATELJA TURISTIČKE ORGANIZACIJE
GRADA SUBOTICE**

Podaci o ustanovi: Turistička organizacija grada Subotice, Trg slobode 1, 24000 Subotica, PIB:106571652, MBR:08915733.

Radno mjesto koje se popunjava: ravnatelj Turističke organizacije grada Subotice.

Opis poslova:

Ravnatelj obavlja sljedeće poslove:

- 1) predstavlja i zastupa Turističku organizaciju;
- 2) organizira i rukovodi radom Turističke organizacije;
- 3) donosi pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, na koji suglasnost daje gradonačelnik;
- 4) predlaže akte koje donosi Upravni odbor;
- 5) izvršava odluke Upravnog odbora i poduzima mjere za njihovu provedbu;
- 6) stara se o zakonitosti rada;
- 7) odgovara za korištenje i raspolaganje imovinom Turističke organizacije;
- 8) predlaže godišnji program rada s financijskim planom promotivnih aktivnosti grada Subotice;
- 9) odlučuje o pojedinim pravima, obvezama i odgovornostima zaposlenih u skladu sa zakonom i općim aktima;
- 10) podnosi izvještaj o radu i rezultatima rada Upravnom odboru;
- 11) odgovara za zakonitost rada Turističke organizacije i izvršavanje poslova i zadataka iz programa i djelokruga rada organizacije;
- 12) odobrava službena putovanja zaposlenih u zemlji i inozemstvu;
- 13) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, Odlukom o osnivanju i Statutom Turističke organizacije grada Subotice.

Mandat ravnatelja: Ravnatelj se imenuje za period od 4 (četiri) godine s pravom ponovnog izbora.

Uvjeti: Osim općih uvjeta propisanih Zakonom, kandidat mora ispunjavati i sljedeće uvjete:

- 1) stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu;

- 2) radno iskustvo od sedam godina, od čega najmanje pet godina na rukovodećim poslovima;
- 3) aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika.
- 4) Da je državljanin Republike Srbije

Posebni uvjeti:

- 1) Da nije osuđivan na kaznu zatvora od najmanje 6 (šest) mjeseci.

Broj izvršitelja: 1

Prijava na Javni natječaj i dokazi koji se prilažu uz prijavu: Prijava na natječaj, s dokazima, podnosi se preporučenom pošiljkom ili osobno na adresu: Turistička organizacija grada Subotice, Trg slobode 1, 24000 Subotica, s naznakom »Javni konkurs za imenovanje direktora – NE OTVARATI«.

Datum predaje preporučene pošiljke u pošti smatrat će se datumom predaje prijave po natječaju.

Dokazi koji se prilažu uz prijavu na javni natječaj:

- Izvod iz matične knjige rođenih (original ili ovjerena preslika);
- Uvjerenje o državljanstvu Republike Srbije (original ili ovjerena preslika);
- Diploma/uvjerenje o stečenom obrazovanju (original ili ovjerena preslika);
- Dokaz o radnom iskustvu (ovjerena preslika radne knjižice i/ili potvrda poslodavca);
- Ovjerenu presliku indeksa ili uvjerenja fakulteta o položenim ispitima iz koga je vidljivo da je kandidat slušao i položio ispit/e iz stranog jezika ili certifikata o aktivnom znanju stranog jezika
- Uvjerenje da kandidat nije osuđivan na kaznu zatvora od najmanje 6 (šest) mjeseci.
- Preslika osobne iskaznice;
- Životopis s kontakt podacima.

Rok za podnošenje prijava je 15 (petnaest) dana od dana oglašavanja Javnog natječaja.

Osoba zadužena za komunikaciju i obavijesti o natječaju: Goran Tešović, predsjednik Upravnog odbora Turističke organizacije grada Subotice, kontakt telefon: 060/686-46-46.

Provjeru znanja i vještina kandidata čije su prijave blagovremene, razumljive, potpune i uz koje su priloženi svi potrebni dokazi obavlja Upravni odbor Turističke organizacije grada Subotice u razgovoru s kandidatom, o čemu će kandidat blagovremeno biti obaviješten telefonskim putem ili elektroničkom poštom.

Neblagovremene, nerazumljive ili nepotpune prijave i prijave uz koje nisu priloženi svi potrebni dokazi u originalu ili ovjerenoj preslici neće se uzimati u razmatranje i bit će odbačene zaključkom/odlukom Upravnog odbora protiv koga nije dozvoljena posebna žalba.

Natječaj provodi Upravni odbor Turističke organizacije grada Subotice.

Predsjednik Upravnog odbora, Goran Tešović

SLOŽITE KOCKICE U ODGOJU VAŠE DJECE

UPIS U SREDNJE ŠKOLE U SUBOTICI

Gimnazija „Svetozar Marković“

Opći smjer

Politehnička škola Subotica

Tehničar fotografije

Srednja medicinska škola

Medicinska sestra – tehničar

Diskrecijski trokut

Diskrecija je, kao što je poznato, jedno vrlo izazovno stanje čija se težina – i cijena – mjeri protokom vremena: što se duže održava u izvornom stanju, to joj se i vrijednost povećava. Problem kod diskrecije je njezina krhkost jer joj je opna u kontinuiranoj opasnosti da se razbije i na najneočekivanijem mjestu i u najneočekivanijem trenutku. A kada se to dogodi – po načelu gdje ima dima, ima i vatre – slijede govorkanja...

Tako se, eto, u subotu i nedjelju, zahvaljujući čistoj diskreciji, dogodilo da u Splitu i Žedniku budu »odigrana« dva najveća navijačka derbija s prostora bivše Jugoslavije: prvo su se u splitskom kvartu Pujanke makljali najvratreniji navijači *Hajduka* i *Dinama*, a sutradan su se u žedničkom parku lemali i njihovi kolege koji navijaju za *Partizan* i *Crvenu zvezdu*. Ishodi tih susreta divljaka su – ma koliko u osnovi bili isti – ipak različiti: hrvatska javnost vrlo je brzo bila upoznata s tim koliko je imbegena bilo u obračunu i koliko je njih završilo u ambulatama a koliko u policijskim stanicama dok je naša o sukobu kretcila ostala uskraćena čak i za najosnovnije podatke o tom događaju koji je narušio mir i spokoj jedne proste seoske večeri. Javna je tajna, naravno, da su i jedna i druga tučnjava bile ranije dogovorene od delegata navijačkih grupa, sa svim detaljima oko »pravila« njihovog odigravanja, i... kako je do »događaja« i došlo uvjerali smo se da je diskrecija s obje strane bila maksimalno »ispoštovana«...

Kada, međutim, kao što je to u žedničkom slučaju, javnost bude uskraćena za osnovne informacije, na scenu stupa priča. Prvo ona iz prve ruke, od neposrednih svjedoka, pa onda ona iz druge, treće, četvrte pa tako sve dok halo-efekt u potpunosti ne prekrije njezinu izvornost i vjerodostojnost. Tako je, primjerice, po jednoj priči ne iz prve ruke rezultat obračuna između *grobara* i *delija* taj da su na koncu pobijedili Žedničani koji su, nakon što su se pribrali od nemalog iznenađenja koje su im u nedjelju navečer priredili nezvani gosti iste, na koje su god naišli, dobro izdevetali, a one koje nisu mogli naći po mrklom mraku u žbunovima i po zadnjim dijelovima svojih avlija jednostavno razjurili k'o razbijene čopore objesnih pasa. Po drugoj priči, koja se nadovezuje na ovu, rezultat sukoba između *delija* i *grobara* je taj da su zbog bijesa Žedničana neki od njih završili u desetak policijskih *marica*, a oni koji su gore prošli i u zdravstvenim ustanovama dok su domaćinima kao suveniri nakon svega ostala »sapišta« (drvena držalja) i dršci za sjekire koji će im dobro doći u obavljanju kućnih poslova.

Ali, da se vratimo mi početnoj temi, a to je diskrecija. Koliko god za pohvalu bilo to što je hrvatska javnost u roku odmah bila obaviještena o »rezultatu« sukoba *tovara* i *purgera*, to zapravo govori samo o tome da je hrvatski sustav u tom smislu za stupanj otvoreniji od ovdašnjeg. U biti, međutim, to ništa ne mijenja jer krhka opna diskre-

cije, kao što smo vidjeli, nije pukla niti u slučaju kada je riječ o desetcima ljudi, i to na dvije suprotstavljene strane. Praksa je bezbroj puta dokazala da diskrecija ne izdrži unutarnje i vanjske pritiske niti kada je riječ o dvije osobe kojima je najviše stalo do toga, a ovdje se ista ta diskrecija kod velike grupe ljudi pokazala čvršćom od granita i po tome su i hrvatska i srpska policija iste.

Jer, kako je moguće da naša policija u nedjelju poslijepodne – kada su se nezvani gosti (*grobari*) već počeli okupljati u Žedniku čekajući svoje protivnike (*delije*) da odgledaju utakmicu u Bačkoj Topoli i nakon toga dođu na zakazano »treće poluvrijeme« na neutralnom terenu, dovoljno udaljenom od policijske postaje a opet dovoljno blizu da se do njega dođe – nije ništa znala o svemu tome? Kako je, dakle, moguće da su momci u crnom, s kapuljačama i maskama ili bez njih, svoj bijes potencijalno mogli istresti i na slučajne prolaznike, uključujući tu i djecu, a da momci u plavom o tome pojma nemaju? Nije potrebno imati isljedničkog iskustva pa zaključiti da mnogi od njih imaju podeblje dosjee u istim tim policijskim postajama kao što nije potreban ni detektivski staž da bi se sjetilo da su takvi obračuni tzv. navijača postali sastavni dio naših običaja koji se svako malo negdje događaju. Je li zaista moguće da nitko od tih momaka (*tovara*, *purgera*, *grobara* ili *delija* svejedno) o dogovorenoj tuči nije dao nikakav ni posredni, šifrirani znak koji će izoštriti uši žbira ili pak jednostavnije: zar nitko od njih, s tako uredno pohranjenim životopisima, nije u dosluhu s istom tom policijom? Dva su moguća odgovora na ova pitanja: ili su snage reda i mira ovih dana prezauzete špijuniranjem studenata-terorista koji bi nasilno da ruše državu pa zbog toga nemaju vremena ili se još jednom potvrđuju riječi Božanskog, izrečene nedugo nakon što je stupio na vlast, da država nema snage pobijediti navijačke grupe. Ali, i za to postoji lijek. Recept, i to vrlo djelotvoran, svojedobno je dala **Margaret Thatcher**.

Z. R.

Maturanti s tamburom u ruci

»Puno toga smo s njima postigli, puno koncerata odradili, nastupa, donijeli nebrojeno nagrada. Iako su emocije jake, mislim da svi trebamo biti zadovoljni učinjenim«, kaže Mira Temunović

Večer sa solistima naziv je koncerta koji je 29. travnja održan u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici na kojem su tamburaši, članovi Hrvatske glazbene udruge Festival bunjevački pisama pokazali publici što su sve radili tijekom ove školske godine.

Iako su ove godine izostala natjecanja i brojni nastupi, tamburaši su vrijedno radili. Tako su na koncertu dio svog rada prikazali solisti, dječji zbor i orkestri udruge. Ovaj koncert ujedno je bio i prilika zahvaliti za godine rada malim, odnosno velikim maturantima.

Oproštajni koncert

Cjelovečernji koncert otvorio je dječji zbor *Raspjevane zvjezdice* koji je uvježbala i njime dirigirala **Marina Piu-ković** uz klavirsku pratnju **Filipa Čelikovića**.

Nastupio je i Dječji i Veliki festivalski tamburaški orkestar HGU-a pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**, kao i šest solista – maturanata osnovne i srednjih škola.

»I ranijih godina imali smo praksu priređivati koncert pred kraj školske godine. Osim što na njemu pokažemo dio onoga što se radilo tijekom proteklih nekoliko mjeseci, ovo je ujedno i maturski koncert naših učenika. Generacija koja sada izlazi iz srednjih škola, pa tako i našeg orkestra, dugi je niz godina u orkestru i oni su sami izrazili želju da pokažu svojim roditeljima, prijateljima, općenito

publici što su radili. Nekima od njih ovo je takoreći, oproštajni koncert«, kazao je dopredsjednik HGU-a Festival bunjevački pisama **Vojislav Temunović**.

Kao solistica predstavila se **Anđela Horvacki** koja je uz redovnu osnovnu školu, usporedno završila i nižu Muzičku školu, a njezina je želja nastaviti se školovati na smjeru tambure i u srednjoj školi.

Uz prof. Miru Temunović u uložu dirigentice ovoga puta našla se i **Iva Gabrić**, maturantica srednje Muzičke škole Subotica na odsjeku muzički suradnik – teorija muzike, koja je za ovu prigodu napisala glazbu na stihove **Mirjane Bošnjak**. U ovoj skladbi kao vokalna solistica nastupila je **Tamara Štricki Seg**, a uz orkestar svirali su i **Slavoljub Marić** na harmonici i prof. **Dávid Szúch** na kontrabasu.

»Ove godine imala sam priliku komponirati glazbu na tekst Mirjane Bošnjak uz mentorstvo prof. **Konstantina Stefanovića**. Uzbuđena sam bila zbog nastupa, ali još više jer je ovo naš posljednji zajednički koncert, svih nas maturanata, a možda i s ovim orkestrom. U orkestru sam od trećeg razreda osnovne škole, i kad sam upisivala srednju školu znala sam da ću i nadalje svirati u orkestru. Planiram upisati Akademiju umjetnosti u Novom Sadu na smjeru muzička pedagogija i ako budem imala mogućnost, rado ću svirati u nekom tamburaškom orkestru. Danas su sve emocije i uspomene pomiješane, ali je i ovaj dio našeg odrastanja lijep«, kaže Iva Gabrić.

Maturanti na odsjeku tambure

S njom je, u školi i u orkestru, sve radosti i teškoće dijelila i **Iva Molnar**, koja se na koncertu predstavila kao maturantica srednje Muzičke škole na smjeru tambura – basprim.

»Čudno je kada se pripremate za nastup, a znate da je to posljednji koncert s ovim orkestrom i pod dirigentskom palicom prof. Mire. Kad se sjetim svega unazad, brojnih nastupa, uspjeha, nagrada, putovanja, onda imam samo lijepa sjećanja na sve vrijeme u ovome orkestru. Sve ima smisla«, priča Iva Molnar i pojašnjava zašto je izabrala baš tamburu: »Kako je tambura bila moj izbor više ni sama ne znam. Mislim da su tu moji roditelji odigrali ključnu ulogu kada su me upisali na tamburu. Ono što znam jest da sam pri ovom izboru ostala iz ljubavi koja se kasnije izrodila. Planiram upisati Akademiju za kulturu i umjetnost – smjer tambura u Osijeku, te se i dalje usavršavati u sviranju tambure«.

Na istu akademiju u Osijeku planira ići i učenik, maturant srednje Muzičke škole na odsjeku tambure (prim) **Pálfi Péter**, koji je također nastupio na koncertu.

»Za ovu večer, odnosno maturski koncert, dugo sam se pripremao i vježbao. Tijekom svog školovanja u klasi prof. Vojislava Temunovića nastupao sam i u pratnji kla-

vira, ali puno mi je draže svirati u orkestru. Volim zvuk tambure i sebe u budućnosti vidim s tamburom u ruci. Što se tiče akademije, program je spreman, i nadam se da će sve biti dobro«, rekao je Péter.

Među maturantima koji su imali solo točku bili su i **Mati-ja Ivković Ivandekić**, maturant gimnazije *Svetozar Marković* i **Luka Marjanušić** – maturant Politehničke škole.

Uz njih, na kraju koncerta pozdravljeni su i maturanti koji su proteklih godina bili aktivni članovi ovoga orkestra: **Iva Zelić**, **Jasmina Vukov**, **Ivan Šarčević**, **Ivan Vukov** i **Ivona Milodanović**.

Potencijala za rad ima i dalje

»Ovo je jedna od većih generacija tamburaša. Njih troje je iz Muzičke škole, ali većina njih je iz orkestra. To su djeca s kojom se radilo od malih nogu; koji su s nama u orkestru rasli i danas stasali za ljude koji su spremni napraviti novi korak u svom životu. Divna generacija. Puno toga postigli smo s njima, puno koncerata odradili, nastupa, donijeli nebrojeno nagrada. Iako su emocije jake, mislim da svi trebamo biti zadovoljni učinjenim. Vrata orkestra su im otvorena i uvijek su dobrodošli«, priča prof. Mira Temunović koja je proteklih godina radila i vodila ove orkestre, dječji i veliki, a tako će biti i u budućnosti.

Temunović je istaknula da ne strepi za budućnost, jer i sada u dječjem tamburaškom orkestru postoji nova generacija djece, koja, kako je rekla, još trebaju raditi i stasavati, ali potencijala ima.

Ono što je prof. Temunović naglasila jest da oni ovdje, osim sviranja i muziciranja, stasavaju kao ljudi, druže se, putuju skupa, i razvijaju empatiju jedni prema drugima, što su, kako je rekla, temelji za cijeli život.

Maturanti su za ovu prigodu pripremili i kratki film sa svojim fotografijama, a na kraju koncerta nazočnima se obratio i predsjednik HGU-a *Festival bunjevački pisama* prim. dr. **Marko Sente**, koji je čestitao svima na uspjehu, a maturantima poželio da i nadalje u životu ostvaruju svoje zacrtane ciljeve i ne posustaju u radu.

Ž. V.

Izlet za volontere Etnokampa

Rekreacija uz edukaciju

»Zahvalna sam svim volonterima jer da njih nema – ne samo šarolikih profila nego i godina i interesiranja – puno toga u Hrvatskoj čitaonici, a napose u etnokampu ne bismo mogli uraditi«, kaže Bernadica Ivanković

Volonteri etnokampa Hrvatske čitaonice, na čelu s predsjednicom **Bernadicom Ivanković**, prvosvi-banjske praznike proveli su na četverodnevnom izletu koji je, osim rekreacije, bio i edukacijski. Naime, Hrvatska čitaonica, u suradnji sa Zagrebačkom županijom, organizirala je edukacijski izlet kao nagradu za sve one koji neumorno rade oko Etnokampa i pomažu rad Hrvatske čitaonice. Tako je dio volontera, njih 40, od 1. do 4. svibnja gostovalo u Hrvatskoj, odnosno u Ivanić-Gradu, a posjetili su i pojedina mjesta Krapinsko-zagorske županije.

Obilazak Krapinsko-zagorske županije

Suradnju s Hrvatskom čitaonicom još prije šest godina započeo je bivši ravnatelj OŠ **Stjepan Radić** u Božjakovini **Jure Mišković** koji i danas, iako u mirovini, pomaže kroz razne projekte i surađuje s Hrvatima u Vojvodini. Uz njega, u ovu suradnju uključila se i viša referentica za osnovno školstvo Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu u Zagrebačkoj županiji **Darinka Balen**, koja je i ovoga puta bila domaćica gostima iz Vojvodine.

»Zagrebačka županija prepoznala je rad volontera Etnokampa i odlučila sufinancirati projekt međunarodne suradnje, te im prikazati prirodne ljepote i znamenitosti ovog kraja Hrvatske. Jedno vrijeme kružili smo po Zagrebačkoj županiji, a onda smo shvatili da možemo i dalje. Ove godine osvrnuli smo se na Krapinsko-zagorsku županiju pa smo upriličili obilazak Etno sela Kumrovec s

radionicama košaraša, licitara, kovača i kožara. Ono što je oduševilo sve sudionike, rekla bih da je radionica kiparstva u Klanjcu«, priča Balen i pojašnjava kako su već sada krenuli dogovori za narednu godinu: »Vrlo nam je blizu i Sisačko-moslavačka županija, pa smo mislili da bi bilo lijepo obići Čigoč, Sisak, Glinu, Petrinju... Nastojimo upoznati volontere Etnokampa sa što više znamenitosti, da se ugodno osjećaju, zabave, ali i steknu novo znanje, vještine koje kasnije mogu primjenjivati u radu u etnokampu. To je samo jedan segment suradnje. Već godinama surađujemo s Hrvatima u Vojvodini, pa smo već imali keramičku radionicu u OŠ **Matija Gubec** u Tavankutu, a sada također planiramo radionicu i edukaciju za ove ljude u Hrvatskoj čitaonici«.

Balen je također napomenula kako je u planu i prikupljanje knjiga za Hrvatsku čitaonicu, ali i da se suradnja planira i nadalje proširivati, unaprjeđivati, poboljšati i jačati. Kako je rekla, ima puno ideja za koje se nada da će se i realizirati, a jedna od njih je i da nekoliko voditelja učeničkih zadruga održe radionicu za djecu u Subotici. To bi, kako je rekla, bilo nešto novo, ali tako se stvaraju i nova prijateljstva i proširuju vidici. Po onome što se moglo doživjeti, ali i vidjeti u organizaciji Darinke Balen, možemo biti sigurni i da će sve izrečeno biti i učinjeno.

Plodna suradnja

»Svaka godina sve je bolja, što sadržajno, što emotivno, jer sada nismo samo partneri nego prijatelji. Smatram da smo napravili dobru stvar što smo se međusobno po-

vezali, a ove godine i s novim prijateljima u OŠ *Stjepana Basaričeka*, gdje smo imali nove domaćine i suradnike, među kojima bih istaknula ravnateljicu škole **Vlatku Kolić**. Sada smo već unaprijedili startnu poziciju, lako se dogovaramo i planiramo ono što nas čeka naredne godine. Ono što je važno volonterima jest da uz odmor i nešto novo naučimo, unaprijedimo. Zahvalna sam i svima njima, jer da nema volontera – ne samo šarolikih profila, nego i godina i interesiranjima – puno toga u Hrvatskoj čitaonici, a napose u Etnokampu, ne bismo mogli uraditi. Zahvaljujući prekograničnom projektu prošle smo godine kupili peć i dva grnčarska kola s elektromotorima, valjak za razvijanje gline i druge potrepštine te nam je radionica kiparstva bila vrlo motivirajuća. Također, ovoga puta dogovarali smo i novu radionicu koja bi trebala biti u Subotici tijekom ove godine. Ne mogu ne zahvaliti Darinki Balen, koja je prepoznala naše želje i potrebe te nam posvetila svoje vrijeme i tijekom cijelog posjeta bila s nama. Organizirala je za nas sve ono što smo vidjeli i doživjeli, svaku minutu našeg boravka u Hrvatskoj, od smještaja, do hrane, radionica... Sigurna sam da nam je uvijek tako lijepo upravo zbog njenog vedrog duha i želje da nam sve bude na radost. Mi smo se u svakom smislu riječi obogatili i dobili novu volju i želju za radom. Ono što

me je dodatno potaknulo jest da smo i mi, kako su rekli, obogatili domaćine svojom pozitivnom energijom i voljom za usavršavanjem i radom s djecom. A kada svi imamo isti cilj, onda je i raditi, ali i napredovati lakše«, kaže Bernadica Ivanković.

Tijekom ova četiri dana volonteri Etnokampa imali su priliku obići Ivanić-Grad, Kloštar Ivanić, opustiti se u bani *Naftalan*, susresti se s ravnateljima doma, škola i suradnicima u ovome projektu, obići Etno selo Kumrovec, te sudjelovati u radionicama košaraša, kožara, vidjeti proces izrade licitarskih srca, kovača, sudjelovati u radionici kiparstva u Galeriji *Antuna Augustinčića* u Klanjcu, obići muzeje i znamenitosti u ovome mjestu, te posljednjeg dana sudjelovati na misi u župnoj crkvi sv. Nikole u Krapini, obići Muzej neandertalaca u Krapini i uživati u gastronomskoj ponudi ovoga mjesta, kao i prekrasnoj prirodi. Osim uživanja, volonteri kampa dogovarali su i teme koje će biti realizirane u narednim etnokampovima, a i razmjenjivala su se iskustva i prikupljali podaci.

Kako je najavila predsjednica Hrvatska čitaonice, ovogodišnji Etnokamp bit će polovicom kolovoza, a tema koja će se provlačiti svih pet dana kroz brojne radionice bit će »moj grad Subotica«.

Ž. V.

Petar Skenderović, subotički kolekcionar

Djedovo naslijeđe

Od djetinjstva se zanimao za prošlost i povijest našeg naroda, i to zahvaljujući svom djedu Marku, koji je inače bio križar i od kojeg je naslijedio nekoliko starih molitvenika, knjiga te kalendara Subotička Danica

Osam što posjeduje vrijednu književnu građu, razne stare časopise, fotografije, razglednice, novac i značke, na brojnim je događajima hrvatske zajednice prisutan s fotoaparatom s kojim, isključivo za svoje potrebe i arhivu, bilježi važne trenutke kako bi ostali sačuvani za buduće generacije i ljubitelje povijesti. Riječ je o subotičkom kolekcionaru **Petru Skenderoviću**, koji za naš tjednik govori o svom hobiju, pasiji, ljubavi prema starom i vrijednom, koju je naslijedio od svog djeda Marka.

Važnija kvaliteta od masovnosti

Petar Skenderović rođen je u Novom Sadu (mama mu je rodom iz Petrovaradina), odrastao je i dio života proveo u Bajmaku sa suprugom i troje djece, s kojima se 2000. godine doseljava u Suboticu. Nakon srednje škole zaposlio se na subotičkoj željeznici gdje i danas radi kao elektromehaničar za održavanje kontaktne mreže. Kako ističe, od djetinjstva se zanimao za prošlost i povijest našeg naroda i to zahvaljujući svom djedu Marku, koji je inače bio križar i od kojeg je naslijedio nekoliko starih molitvenika, knjiga te kalendara *Subotička Danica*.

»Uvijek sam volio povijest, a tu ljubav prenio mi je djed. Pričao mi je na primjer da su, kada je 1936. godine bila proslava 250. godišnjice od dolaska Bunjevaca na ove prostore, bajmački križari pješice išli u Tavankut gdje su s tamošnjim križarima dočekali **Ivana Pernara** koji je bio izaslanik **Stjepana Radića**.«

Sâm se počeo baviti kolekcionarstvom kada se zaposlio.

»S prikupljanjem sam počeo kad sam se zaposlio, tj. kad sam počeo zarađivati, jer ako želiš imati nešto kvalitetno i ozbiljnije, za to treba novaca. Godine 1981. počeo sam s prikupljanjem papirnog i metalnog novca, potom knjiga (naše bibliografije), pa razglednica. Neke stvari nalazio sam na tržnicama, a odmah sam se učlanio i u Društvo kolekcionara Subotica. Redovito smo godišnje imali dvije međunarodne razmjene u Subotici, a išli smo i u Novi Sad, Beograd, Zagreb, Sarajevo, Budimpeštu, Segedin«, kaže Skenderović.

U svojoj kolekciji, među ostalim, ima molitvenike **Ivana Antunovića**, **Mije Mandića**, prvo izdanje molitvenika **Blaška Rajića** iz 1908. *Duhovna mana*, knjige **Jakova Kopilovića**, **Ante Sekulića**, bunjevačko-šokačku bibliografiju, odnosno poeziju i prozu ovdašnjih hrvatskih pisaca i to ne samo iz Subotice već od Novog Sada pa do Pešte.

»Imam i vjenčane slike u dubokim ramama s *vincima*, potom fotografije narodnih nošnji, NK *Bačka* od kojeg imam i prvu emajliranu značku iz 1902. godine koja je izrađena u Beču. Tu su i stare razglednice Subotice (stare Gradske kuće, Franjevačke crkve s jednim tornjem...). Generalno, više idem na kvalitetu nego na masovnost«, ističe Skenderović.

Fotografiranje, arhiviranje, snimanje

Osim kolekcionarstvom, Petar Skenderović bavi se i fotografiranjem, i to isključivo za svoju dušu.

»Fotografiram sve važnije događaje u našoj hrvatskoj zajednici, a volim zabilježiti i neke stare kuće koje su pred rušenjem pa da ostane za sjećanje kako je izgledao određeni dio grada. Evo i sada će u Ulici Arsenija Čarnojevića biti srušena jedna kuća s izuzetno lijepom starom fasadom i ne razumijem zašto to Zavod za zaštitu spomenika dopušta. Neke od tih fotografija razvijem, a neke čuvam u računalu za arhivu, odnosno kao fotodokumen-

taciju da ostane za pokoljenja. Najstarija mi je fotografija iz spomenute '36., jedino je problem što na malo njih na poledini piše tko je na njima, kada je fotografirano i koji je događaj pa onda i to krenem istraživati.«

Petar je svojedobno bio član znanstveno-istraživačke sekcije HKC-a *Bunjevačko kolo*.

»To je bilo negdje '80-ih godina, u vrijeme kada je predsjednik *Kola* bio dr. **Mato Brčić Kostić** i bilo nas je oko deset članova. Trajalo je nekoliko godina, a prestalo s radom kad je počeo rat. U okviru sekcije organizirani su razgovori na razne teme i prilikom jednog predavanja saznao sam da je u vrijeme II. svjetskog rata biskup **Lajčo Budanović** spasio oko 80 Židova, a kada se željelo to objaviti, spriječio je uz obrazloženje da je to uradio iz savjesti, a ne zbog slave.«

Od drugog broja suradnik je i *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*.

»Najviše pišem o sportašima, jer imam puno knjiga o sportu, kao i o narodnim običajima. To oduzme puno

vremena, jer treba obići dosta ljudi koji znaju nešto, primjerice o nekom sportašu. Ima jedna zanimljiva priča o **Stipanu Dori**, reprezentativcu u hrvanju, koji je igrao za subotički *Spartak*, a rodom je bio iz Sombora. Našao sam njegov broj u imeniku, pozvao ga, pristao je razgovarati sa mnom za *Leksikon* i kada sam otišao kod njega, vidim nešto mi je poznat. Ispostavilo se da je bio šofer u *Subotica-transu* i da sam ga godinama viđao kada sam putovao na relaciji Bajmak – Subotica. Znači, vozač autobusa, a reprezentativac i bio na europskim i svjetskim prvenstvima u hrvanju. Toga danas nema kod profesionalnih sportaša da su negdje zaposleni«, navodi Skenderović.

Donedavno je bio i pročelnik arhivskog odjela Katoličkog društva *Ivan Antunović*, a i danas je član Predsjedništva *Pučke kasine 1878*.

»Do prije tri-četiri godine bio sam pročelnik, no više nisam jer sam bio dva mandata (osam godina), a po Statutu ne može duže. Tu sam se bavio arhivom koja se inače nalazi u knjižnici u župnom uredu u Keru. U tim počecima pravile su se police za knjige kojih je ogroman broj, a bio je i jedan kofer pun fotografija pa je to trebalo razvrstati. Sve sam to radio u svoje slobodno vrijeme uz posao na željeznici. Što se tiče *Pučke kasine*, nažalost malo nas je ostalo; nema ni sredstava pa je sad sve to nekako stalo, ali morat ćemo to pokrenuti. Priređivali smo razna predavanja, a izdavali smo i novine *Glasnik Pučke kasine*.«

Petar Skenderović ima i snimateljskog iskustva, koje je također povezano s očuvanjem ovdašnjih narodnih običaja.

»Sudjelovao sam u snimanju filma *Polivači*, redatelja **Branka Ištvančića**. Tamo je bio i **Ivan Ivković Ivandekić**, a moja uloga bila je držanje reflektora tijekom cijelog snimanja filma. U to je vrijeme Branko bio otpravnik vlakova u Tavankutu, ali je jako volio snimati i bio je član foto-sekcije u tavankutskom *Gupcu*. Tijekom tog snimanja uvjerali smo ga da ode na prijemni za režiju u Zagreb, što je i učinio i na koncu i upisao te završio fakultet.«

Budući da ima bogatu i raznovrsnu kolekciju pitali smo Petra je li nešto od nje do sada negdje izloženo i planira li samostalnu izložbu, na što je odgovorio:

»Društvo kolekcionara Subotice je za jednu godišnjicu organiziralo izložbu u subotičkom Gradskom muzeju gdje sam izložio blizu 15 vjenčanih slika u dubokim ramama s *vincima*. Također, u povodu jubileja izgradnje Gradske kuće, u Gradskoj suvenirici je bila izložba gdje sam ustupio sve što imam s ovom građevinom. Samostalnu izložbu još nisam imao, dosta je zahtjevno organizirati tako što, ali uskoro idem u mirovinu pa je možda i bude u neko dogledno vrijeme.«

Petar ima sina **Josipa** i kćerke **Jelenu** i **Ivanu**, a ljubav prema povijesti naslijedila je starija kćer.

»Jelena sad sprema doktorat, također voli povijest i pokazuje zanimanje za sve što prikupljam. Imam i unučad pa će valjda netko od njih željeti nastaviti mojih stopama i sačuvati sve što sam prikupio«, ističe na koncu Petar Skenderović.

I. Petrekanić Sič

Ministarstvo najavljuje mjere, proizvođači traže sigurnost

Za kap mlijeka – more neizvjesnosti

Unatoč mjerama Ministarstva i zaustavljanju uvoza mliječnih proizvoda, proizvođači se suočavaju s padom otkupnih cijena, neizvjesnim isplatama premija i rastućim troškovima * Za mnoge obiteljske farme više nije pitanje koliko proizvode već koliko još mogu izdržati

U organizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Srbije 29. 4. održan je sastanak s predstavnicima najvećih mljekara u zemlji, među kojima su bili *Imlek*, *Mlekara Ub*, *Somboled*, *Šabac*, *MEGGLE*, *Mlekara Lazar* i *Milk House*. Sastanak je okupio ključne aktere sektora radi dogovora o mjerama za sustavno unaprjeđenje mljekarstva i jačanje otpornosti na tržišne izazove. Ministar poljoprivrede prof. dr **Dragan Glamočić** istaknuo je da je glavni cilj jačanje partnerstva između Ministarstva, proizvođača i prerađivača, kako bi se zajedničkim snagama odgovorilo na aktualne probleme u sektoru. Na sastanku je konstatirano kako postoji ozbiljan problem s viškovima mlijeka, ali i s kvalitetom sirovine, što je dodatno otežano pojavom aflatoksina. Ova situacija negativno se odrazila na mogućnost izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda. Ministar Glamočić naglasio je kako je zaštita domaće proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda apsolutni prioritet. U tom smislu, Ministarstvo je donijelo odluku o zaustavljanju izdavanja uvoznih dozvola za mlijeko, mliječne proizvode i proizvode na bazi palmi-nog ulja koji zamjenjuju mlijeko, kako bi se stabiliziralo domaće tržište i spriječilo dalje gomilanje zaliha. U cilju veće transparentnosti i zaštite potrošača Ministarstvo je najavilo i novu uredbu kojom će se jasno definirati obveza deklariranja proizvoda koji sadrže palmi-no ulje. Proizvođači i prerađivači jednoglasno su podržali ovu inicijativu, a uredba bi trebala stupiti na snagu u roku od mjesec dana. Također, Ministarstvo je najavilo izmjene Zakona o poljoprivredi kojima će se propisati obvezni rokovi plaćanja za lako pokvarljive proizvode, kako bi se dodatno zaštitili interesi domaćih proizvođača i prerađivača. U suradnji s Ministarstvom trgovine radić će se i na kontroli trgovačkih marži za mlijeko i mliječne proizvode. Sve mljekare pozvane su da Ministarstvu dostave podatke o trenutnim zalihama kako bi se zajednički definirale mjere za smanjenje viškova bez ugrožavanja tržišne stabilnosti. Ministarstvo je zaključilo da ostaje posvećeno sustavnom pristupu u suradnji s proizvođa-

čima i mljekarama, uz stalnu i konstruktivnu komunikaciju, kao ključnom alatu u suočavanju s izazovima koji pogađaju ovaj važan poljoprivredni sektor.

Sve manje profita, sve više neizvjesnosti

Trenutna situacija u grani proizvodnje mlijeka daleko je od sjajne, što naš sugovornik **Tomica Vuković** potvrđuje. S pedeset i nešto dinara, litra mlijeka je jeftinija od pola litre flaširane vode. Svi indikatori ukazuju na to kako postoji višak mlijeka, a istodobno cijena otkupa mlijeka mu je smanjena za dva dinara u odnosu na prošli obračun. Na isplatu premije za mlijeko za četvrti kvartal 2024. godine Tomica je čekao do ponedjeljka, 5. svibnja, što također predstavlja jednu od poteškoća u proizvodnom ciklusu. Ranijih godina u svibnju su stizale premije za prvi kvartal tekuće godine.

»O smanjenju cijene otkupa mlijeka nisam dobio nikakvu obavijest, već sam to mogao vidjeti samo na obračunu. Ljudi pričaju svašta, ima mnogo glasila oko potencijalnih smanjenja premija, ali se zaista nadam kako do njih neće doći. Zbog problema koje sam imao s aflatoksinom u mlijeku moram kupovati gotovu hranu

20-ak dana koštaju između 600 i 700 eura, što uključuje dodatnu brigu o njima; treba ih dojiti bar mjesec i pol, neka se razbole i čak uginu, a gdje je još računanje rada i izdvojenog vremena uz sve to. Nekada su se za tisuću eura kupovala telad spremna za tov bez ikakvih dodatnih komplikacija. Ljudi su prije išli i gledali telad, birali koja im se sviđaju, a sada se telad kupuju preko interneta, samo da je što jeftinije i da što prije stigne«, govori nam Tomica Vuković.

Isplativost mljekarstva upitna

U daljnjem razgovoru sugovornik nam objašnjava kako postoje dvije opcije za podnošenje zahtjeva za isplatu premija za mlijeko. Prvi, lakši, jeste da u ime poljoprivrednika, mljekara podnosi zahtjev za isplatu Ministarstvu, a drugi je da poljoprivrednik sam prikupi dokumentaciju i podnosi je u momentu kada se raspiše poziv za premije. Međutim, kako kaže Tomica, 90% poljoprivrednika skine sa sebe tu obvezu i prepusti mljekarama podnošenje tih zahtjeva. U tom slučaju mljekare dobijaju novac koji kasnije prebacuju poljoprivrednicima na račun. Na pitanje je li došlo do poskupljenja ostalih inputa u odnosu na prošle godine, Tomica nam govori kako je cijena osnovnih sirovina bilo koje prerađene gotove hrane za stoku, poput kukuruza i ostalih žitarica, sada u trendu opadanja, a prodajna cijena gotove hrane nikako ne prati trend pada cijene tih osnovnih komponenti.

»Kakvo god da je trenutno stanje osnovnih sirovina na tržištu, gotova hrana za stoku ima svoju cijenu i ne mijenja se. Tu su naravno i veterinarske usluge koje se svake godine malo podignu, a cijena mlijeka je u padu. Same te činjenice mogu dovesti u pitanje isplativost rada. Četrdeset pet godina stvaralo se naše imanje, gradili smo štale, ulagali u genetiku stada, a sada se pitamo ima li smisla nastaviti s radom«, govori nam Tomica Vuković.

Nastavlja kako se nada da će novi ministar poljoprivrede, kojemu je stočarstvo struka, imati više sluha za njih i probleme s kojima se susreću.

Situacija u mljekarstvu u Srbiji jasno pokazuje da su potrebne hitne i koordinirane mjere kako bi se spriječilo dalje urušavanje ove grane poljoprivrede. Dok Ministarstvo poljoprivrede najavljuje sistemске korake i propise s ciljem zaštite domaće proizvodnje, na terenu se i dalje osjeća nesigurnost, posebno među malim i srednjim proizvođačima. Bez jasnih garancija, redovitih isplata i pravednog otkupnog sistema sve je više onih koji razmišljaju o odustajanju od proizvodnje ili prelasku na alternativne djelatnosti. Ostaje nada kako će budućnost donijeti konkretna rješenja koja neće ostati samo na riječima.

Ivan Ušumović

za svoje krave, ne mogu ih hraniti vlastitim kukuruzom kojeg sam proizvedem. Sve to povećava inpute proizvodnje, što automatski smanjuje profit. Ekonomska isplativost proizvodnje mlijeka postala je vrlo upitna. Mi već dugo godina razmišljamo o prelasku na tovno govedarstvo, što također ima svojih prednosti i nedostataka. Ako se riješimo krava, nećemo više imati vlastitu telad nego ćemo potpuno ovisiti o kupovini. Potražnja za teladima je velika, a ona su izuzetno skupa. Ako se netko odluči za kupovinu teleća od otprilike 170 kg, mora biti spreman izdvojiti oko tisuću eura. Telad stara

USKRSNI KONCERT

UT OMNES UNUM SINT DA SVI BUDU JEDNO

Sudjeluju:

Aleksandra Ušumović - sopran

Vera Zečević - alt

Dušan Dakić - tenor

Predrag Kačavenda - bas

Komorni orkestar Subotičke filharmonije - koncertmajstor Katinka Berec

Kornelije Vizin - orgulje

Katedralni zbor Albe Vidaković - Subotica

Crkveni hor pri Hramu Vaznesenja Gospodnjeg - Sveti Roman Melod - Subotica

Zbor župe Imena Marijina - Laudanti - Novi Sad

Program:

W. A. Mozart, St. St. Mokranjac, S. Preprek K. Stanković, M. A. Charpenlter: TE DEUM

Dirigenti:

Dragana Nikolić

David Bertran

Miroslav Stantić

20h

12.05.2025.

13.05.2025.

Katedrala sv. Terezije Avilske - Subotica

Župna crkva Imena Marijina (katedrala) - Novi Sad

Ulaz slobodan

Stipanova princeza u Bunjevačkom kolu

SUBOTICA – Nova predstava *Stipanova princeza* za dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* bit će izvedena 10. svibnja 2025. godine u svečanoj dvorani Centra s početkom u 19.30 sati.

Svatovski običaji Šokaca i Bunjevaca

OSIJEK-VINKOVCI – *Šokačka grana* iz Osijeka, u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj te *Vinkovačkim šokačkim rodovima* priređuju 9. i 10. svibnja 2025. godine 20. međunarodni okrugli stol »*Urbani Šokci*« na temu »*Svatovski običaji u tradicijskoj kulturi Šokaca i Bunjevaca*« koji žive u trima susjednim zemljama. Program će biti održan u Osijeku i Vinkovcima. Hrvate iz Vojvodine predstavljaju **Stanka Čoban** iz Bača; **Milica Simičić**, **Vlatko Krizmanić** i **Milorad Stojnić** iz Berega; **Sonja Periškić**

Pejak i **Anita Đipanova Marijanović** iz Monoštora; **Zlata Vasiljević** iz Sombora; **Senka Davčik** i **Ivica Dulić** iz Tavankuta te **Tamara Štricki Seg** iz Subotice.

Predstavljanje knjige Subotica 2 autora

SUBOTICA – Predstavljanje knjige *Subotica 2 autora* **Dražena Prčića** i **Dejana Mrkića Lanskog** bit će održana u četvrtak, 15. svibnja, u Gradskoj knjižnici u Subotici, s početkom u 18 sati. Osim autora, o knjizi će govoriti i njezin recenzent, ravnatelj Povijesnog arhiva Subotica **Stevan Mačković**.

Knjiga *Subotica 2 autora*, objavljena nedavno u nakladi subotičke *Minerve*, donosi šezdeset priča o gradu, njezinim ljudima, toponimima te zanimljivostima, uz fotografije. Priče vremenski datiraju od 1945. na ovamo. Autor jedne polovice priča je novinar i pisac **Dražen Prčić** (koji piše na hrvatskom), a druge publicist **Lansky** (koji piše na srpskom jeziku).

»U pitanju je štivo o ljudima i gradu u ne tako davnoj prošlosti koja još uvijek živi, dok je pamtimo i prepričavamo«, navodi se u najavi promocije.

HU Drevni Bač upoznaje Domovinu

Od srijede, 30. travnja, do nedjelje, 4. svibnja, članovi i simpatizeri Hrvatske udruge *Drevni Bač* bili su na proputovanju zapadnom Hrvatskom i time upoznali ljepotu tog dijela *Lijepe naše*. Ovo proputovanje dio je projekta »Upoznajmo Domovinu«, a sredstva je osigurao Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske.

Krenulo se vrlo rano, kako bi se puno toga moglo vidjeti. Prva točka odredišta bilo je mjesto *Ferdinandovac* i *Đurđevac* – mjesta bogata poviješću, ali i zanimljivostima vezanih uz tzv. *picoke* i *panonske pustinje*. *Ludbreg* je naredna destinacija gdje su pedeset putnika ovog proputovanja mogli biti u *centru svijeta*, kako su ovo mjesto nazvali mještani još dok su bili dio Rimskog carstva. Nemoguće je proći ovim centrom, a ne vidjeti vjersko čudo s krvlju Kristovom koje se dogodilo još davne 1411. godine. Put nas je dalje vodio ka *Karlovcu*, gradu na četiri ri-

jeke, ali i gradu radosti. Radost ovoga mjesta čine *Karlovačka pivovara* i svakako *Nacionalno svetište sv. Josipa*, koje glavno svoje slavlje obilježava 1. svibnja, na spomen sv. Josipa, radnika i Praznika rada. Kroz bajnu oazu *Like* stiglo se i do sjevernog Jadrana. Ondje smo posetili *Rijeku*, *Opatiju*, *Lovran*, *Krk* – što je ljepše od ljepšega. Znamenitostima ovih mjesta obilazilo se kroz preostala tri dana, ali uspomene ostaju dok smo živi.

Ovim putem zahvaljujemo se Središnjem uredu na financijskoj pomoći, jer je ovim putovanjem ponos Hrvata iz Vojvodine još više porastao upoznajući svoju domovinu i njenu ljepotu.

K. P.

Predstava *Glembajevi* Narodnog pozorišta Sombor

Varalice i ubojice – dokazi i indicije

Foto: Narodno pozorište Sombor

Somborsko Narodno pozorište i ovu sezonu otvorilo je jednom hrvatskom dramom: predstavom *Glembajevi* po tekstu klasika **Miroslava Krlež**e u adaptaciji i režiji **Gorčina Stojanovića** – nakon prošlogodišnjeg uspjeha s *Ljudima od voska* **Mate Matišića**. Moralno posrnuće obitelji i društva s psihološkim, emocionalnim i erotskim igrama društvene elite te manipulacijama dnevnoga tiska – tematska su okosnica glembajevskoga ciklusa. Stara Barbocijeva legenda da su svi Glembajevi *varalice i ubojice* u somborskoj izvedbi zvuči aktualnije nego ikada.

Platno kao bina

Somborski *Glembajevi* postavljeni su na slikarsko platno kao binu. Kazališni prostor, u osnovi bijela površina i vertikalna prazna rama, dinamiziraju glumci – efektno postavljajući u okvir tek rijetke, pažljivo birane slike. Riječ je o početnom prizoru Glembajevih kao sablasti – duhovnih i moralnih aveti s bijelim pokrivačima preko lica – koji prizivaju u svijest Krležine uzore iz nordijske škole 90-ih godina 19. stoljeća. Nasuprot ovoj grotesknoj kolektivnoj slici, postavljen je samo jedan, Beatričin portret – sceniski i tekstualno nepredviđen od toliko opisanih portreta Glembajevih – jedini u cijeloj izvedbi. To je Leonova asocijacija na Holbeinovu djelo: u prvome činu sestra Angelika skida svoj dominikanski habit ostajući naga u renesansnoj simbolici života nasuprot smrti. Ove dvije slike podcrtavaju da je i teatar, po definiciji odraz stvarnosti – plod fikcije, inkonstruirane i interpretirane priče. Višestru-

ko pomjeranje interpretacijske točke u drami i na sceni hvata publiku u mrežu, ostavljajući najgorče plodove: prijevaru, ludilo i smrt.

Leone Glembay (**Marko Marković**), doktor filozofije i slikar, bez rekvizita odaje svoju prirodu umjetnika. Insceniranjem prostora propituje moć umjetničkog medija ne samo u razumijevanju i (pre)oblikovanju zbilje, nego i njegovu moć nad samim sobom. Tekst drame preispituje sužavanje jezika na partikularne narative – medicine (liječnik Paul Atmann, izvanredni **Srđan Aleksić**), prava (odvjetnik Puba, energični **Miloš Lazić**), teologije (velečasni Silberbrant, uvjerljivi **Nemanja Bakić**). Leone jadicuje što nije pjesnik – jer život nisu samo pojedinačno uzete činjenice koje se poslaguju kao dokazi po potrebi, nego i indicije, nagovještaji, tragovi za ispravno tumačenje cjelovitosti života. No, tananost i dubina misli i jezika odavno su na marginama društva, omalovaženi kao i glavni lik – *überspannt*! Zvuk predstave, stoga, daleko je od harmonije: distorziran je, tonovi su izvučeni i sablazni; podsjećaju da svijet Glembajevih više nema melodiju kao ni sposobnost osjećaja.

Cinična karikatura utopije

Leone je u tamnome odijelu, utopljen u neosvijetljeni prostor, kruži oko platna – kao da iscrtava događaje koje posmatra. U prvome činu paradiraju svečari napudranih lica, u šljaštećim odijelima i ozvučeni (kostimi **Lane Cvijanović**), a Leone dekonstruira njihovu logiku jednostavnim jezikom, dok publika osjeti stvarnu dramu

u tišini između izgovorenih riječi. U drugome činu Ignjat (**Saša Torlaković**) metaforično i doslovno izlazi iz poze: otklanja masku i skida bubicu. Leone se penje na platno, brišući granicu između umjetnika i predmeta umjetnosti. Sukob je neminovan, a jaz sve guta. Autor se pokazuje jednak svojim likovima – svi su *Glembayevi varalice* – što u edipovskom kompleksu završava Ignjatovom smrću. U trećemu činu Šarlota i Beatrice ulaze u Leonov svijet van platna, samo da bi i ljubavne emocije bile raskrinkane kao lažne – kao manipulacije i fiksacije. Leone davi Šarlotu na platnu, zaokružujući staru izreku: *Svi su Glembayevi ubojice*. Posljednja scena predstave je slika u rami: Leone i trudna Beatrice u socijalističkom ozračju grotesknoga keza uz postpunkovsku glazbu – cinična karikatura utopije.

Sinergijska igra

Uspjeh predstave leži na ansamblu. Njihova igra je bila sinergijska, likovi pomno karakterizirani i izvedeni, hrvatski jezik pristojan. Svaka izvedba jedinstven je i nepo-

novljiv događaj, a inače izvanredni Saša Torlaković nije održao koncentraciju tijekom ključne scene s Markovićem, zbog čega je dramatika izgubila na zamahu i intenzitetu. Marković je donio Leona u histrioničnom tonu konstantne napetosti s vidljivijom razvedenošću tek u trećem činu. **Ana Rudekijević** kao sestra Angelika bila je očaravajuća, a **Ivana V. Jovanović** je maestralno iznijela lik barunice Glembay.

I na kraju paradoks. Predstavu, koja u tri sata veoma dobre igre donosi maestralnu kritiku društvenih anomalija koje danas prepoznajemo na svakom koraku, publika nagrađuje stojećim ovacijama ne odmah po završetku komada, nego tek nakon iznošenja transparenta s dnevno-političkom porukom. Umjesto zaključka potrebnije je sada na kraju postaviti pitanje: kakav je kolektivni odnos prema umjetnosti danas te koliko njezina bit zaista prodi- re u tkivo publike? Postoje dokazi, ali ne bismo smjeli zanemariti indicije.

Nevena Baštovanović

Veče sevdaha u HKC-u Bunjevačko kolo u Subotici

Zavodljiva ljepota sevdalinki

HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice organiziralo je prošloga tjedna, 29. travnja, *Veče sevdaha*, na kojemu je publika imala prigodu uživati ili upoznati se sevdalnikama koje, kako se to popularno kaže, izazivaju specifično stanje duha – sevdah. Sevdalinke je izvodio subotički vokalni solist **Marko Križanović**, uz podršku **Radovana Marića**, virtuozu na harmonici, i **Zorana Stojanovića**, iskusnog gitarista i specijalista za portugalski fado.

»Prije više od deset godina zainteresirao sam se za sevdalinke, išao sam na seminare, kupovao stare ploče kako bih bolje upoznao tu vrstu pjesama. Sevdalinke su popularne u našoj obitelji, majka me je njima uspavljivala. HKC

Bunjevačko kolo prošle je godine prvi puta organiziralo *Veče sevdaha*. Na ovogodišnjem koncertu izveli smo 21 sevdalniku, od kojih su vjerojatno najpoznatije *Čudna jada od Mostara grada*, *Emina* i *Žute dunje*. Sve pjesme s repertoara aranžirane su specijalno za ovaj koncert. Drago mi je da se publici koncert svidio«, kaže Marko Križanović.

Kako dodaje, nakon Subotice ovaj program planiraju predstaviti i u drugim gradovima.

Veče sevdaha održano je pod pokroviteljstvom Ministarstva za pomirenje, regionalnu saradnju i društvenu stabilnost.

D. B. P.

Hrvatska čitaonica *Fischer*

Tamburom kroz Hrvatsku

Projekt »Tamburom kroz Hrvatsku« udruge Hrvatska čitaonica *Fischer* iz Surčina pod pokroviteljstvom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan

Republike Hrvatske postao je tradicionalni godišnji put *Fischerovih* mladih tamburaša na kojem svaki put posjećuju drugi grad kako bi što bolje upoznali matičnu državu i pronijeli glas o kulturnoj baštini Hrvata iz Srijema. Zbog brojnih obveza članova orkestra u rujnu 2024. godine ovaj projekt realiziran je krajem travnja.

Na četverodnevnom putovanju, koje je počelo 26. travnja, bili su mladi članovi tamburaškog orkestra s profesorima, novi basist i solist.

Jutarnje i večernje probe orkestra, razgledavanje znamenitosti tijekom dana te večernja druženja s gostima iz Hrvatske, Hercegovine, Austrije i Njemačke dodatno su obogatili ovo putovanje.

Tamburaši *Fischera* održali su koncert za posjetitelje u dvorištu Povijesnog i pomorskog

muzeja u Puli, prema prethodnom dogovoru s upravom. Posjetitelji su s oduševljenjem pratili nastup, a snimke su ponijeli u razne dijelove svijeta kao nezaboravni doživljaj iz muzeja. Koncert na otvorenom u okrilju muzeja novi je doživljaj za tamburaše iz Surčina. Osim Pule, *Fischerovi* mladi tamburaši obišli su Brijune i Rovinj.

Na pitanje što im je ostavilo najjači dojam **Marina, Marija, Filip, Pavle, Petar i Luka** imali su svoje favorite. Zajednički zaključak je: družili su se, šalili, pjevali, igrali nogomet i odbojku, naučili nove pjesme, upoznali nove ljude, gradove i kulture. Bilo im je predivno – drugarski i iskreno, jer mladost je takva.

K. N.

 Rovinj

 Nastup u Povijesnom i pomorskom muzeju, Pula

Nova knjiga: *Putovanja i dojmovi*

Tragom Matoševih putopisa

U nakladi Društva hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, Osijek, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica i Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne, Mostar, u travnju je objavljena knjiga *Putovanja i dojmovi* **Antuna Gustava Matoša**. Riječ je o Matoševim putopisima: *Od Münchena do Ženeve* (1898.), *Ženeva* (1898.), *Pismo iz Ferneya* (1898.), *Od Pariza do Beograda* (1904.), *Iz Sarajeva* (1908.), *Pod florentinskim šeširom* (1911.), *Salve, dea Roma* (1913.) i *Zagreb po danu* (1909.). Pogovor je napisao **Mato Nedić**.

»Antun Gustav Matoš je, očito je to, umjetnik neprolazne i beskrajne snage pa i danas, kada je minulo više od stotinu godina kako je prešao u vječnost, njegova djela privlače pozornost. Prije svega prozaist koji je široko otvorio vrata hrvatske moderne objavivši 1892. godine novelu *Moć savjesti*, Matoš je u svijesti današnje publike zabilježen više kao pjesnik, premda je poeziju počeo objavljivati kasnije, tek 1906. godine. Ako se izuzme putopis *Oko Lobora*, lirski nadahnut i impresivan, šira publika kada promišlja o Matoševu opusu, rijetko bi spomenula putopise, koji su ipak važan dio njegove stvaralačke ostavštine. Stoga je vrijedno podsjetiti ne samo publiku, nego i književne stručnjake na putopisnu prozu Antuna Gustava Matoša«, zapisao je Nedić.

Čovjek i krajolik

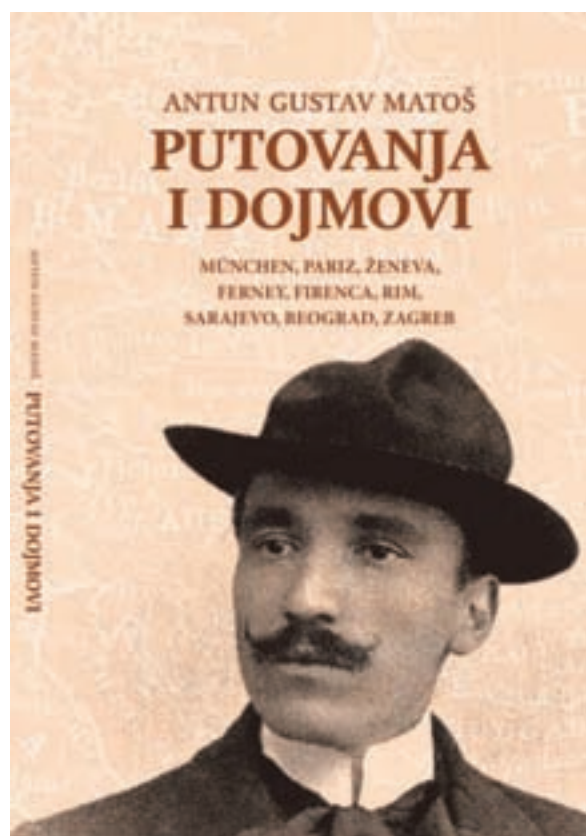
Kako dodaje, Matoš je kao putopisac duhovit, otvoren upijanju svih vanjskih podražaja koje premeće u svojemu duhovnom svijetu i o njima donosi izvješće u nadahnutim, lirski intoniranim rečenicama:

»S pravom je zapisao poznatu misao: 'Ljudi su krajevi, krajevi su ljudi.' te je njome posvjedočio stopljenost čovjeka s krajolikom. No, putopisac Matoš ne želi samo izvijestiti čitatelja o viđenome i doživljenome, ne želi biti reporter; on je umjetnik koji čitatelju nudi cjelovitu sliku, u duhu ga premješta u opisivani krajolik i u događaje kojima je autor bio svjedokom, prenosi ga u dojmove i impresije, uključuje ga u zbivanja i čini čudo koje samo istinska umjetnost može učiniti. Putopisac Matoš ne samo da ima dobru moć zapažanja, oko za detalje i sitnice; on ima izvanrednu moć na najbolji se način izraziti o uočenome i doživljenome, pronaći pravu riječ i staviti ju na najbolje mjesto, na ono mjesto koje joj odgovara. Stoga se njegove narativne sekvence pretaču u lirske, a lirske u deskriptivne i sve je jedno s drugim povezano, sve odlično funkcionira. Nigdje ne strši ni riječ ni misao; sve je usklađeno s dojmovima koji su duboki, autentični, jasni. Taj sklad omogućava autoru stvaranje freske vlastitih doživljaja, a čitatelju pruža nepatvoreni užitek«.

Iz Sarajeva

U središtu ovoga izbora iz Matoševe putopisne proze je putopis naslovljen *Iz Sarajeva*, u kojemu autor čitateljstvu približava u ono doba još, gledano iz Zagreba, egzotičnu zemlju i njezine ljude.

»Kao što je u doba ilirizma **Matija Mažuranić** u putopisu *Pogled u Bosnu* ustvrdio kako Hrvati u Hrvatskoj više znaju o udaljenim zemljama i narodima nego o ovoj zemlji koja im

je nadomak, tako i Matoš u putopisu *Iz Sarajeva* ponajprije nastoji biti obavijestan budući da mu je jasno kako je Bosna za žitelje Hrvatske još uvijek tamni vilajet i još će dugo vilajetom ostati. Okosnica ovoga putopisa je razmišljanje o nacionalnim pitanjima, o hrvatstvu i starčevićanstvu te o nacionalnoj pripadnosti muslimana. Matoš komparativnim pristupom ukazuje na bitne razlike u poimanju hrvatstva žitelja Hrvatske i onih u Bosni i Hercegovini. Živo hrvatstvo u BiH on suprotstavlja onome mlakome u Hrvatskoj. Premda su se društvene prilike znatno promijenile od nastanka ovoga putopisa do sada, problemi na koje je autor ukazao i koje je analizirao aktualni su i danas«, zapisao je Nedić.

H. R.

100. obljetnica rođenja s. Leopoldine Temunović

U službi Bogu i ljudima

S toti rođendan s. **Leopoldine Temunović** bio je povod za okupljanje njene šire obitelji, ali ujedno i sjećanje na sve ono što je ostavila u svom dugogodišnjem životu Bogu i ljudima, služeći drugima.

S. Leopoldina rođena je 5. svibnja 1925. godine kao najstarije djetete u obitelji **Roke i Klare Temunović**. Krštena je kao **Marija**, a ime Leopoldina uzela je ušavši u samostan sestara dominikanki kongregacije svetih anđela čuvara. Uz nju, njeni roditelji su imali još pet kćeri i četiri sina: **Miju, Ružu** (mamu s. **Blaženke Rudić**), **Andriju, Veca – Vericu** (s. **Trpimira**), **Šimu, Josipa** (svećenik), **Katu, Martu i Anicu**.

Kako je u intervjuu objavljenom u glasilu sestara dominikanki *Ave Marija* 2017. godine rekla, svoje djetinjstvo i život na salašu pamti po radu na njivi i oko salaša. U ovoj velikoj, složnoj vjerničkoj obitelji cijenio se rad, a kako je s. Leopoldina rekla »roditelji su nas od malena učili cijiniti kruh, jer smo znali kako se do njega dolazi, koliko truda i muke treba da od pšeničnog zrna dođe do svježeg kruha«.

Sestre dominikanke upoznala je u Subotici te je u zreloj dobi odlučila poći u samostan, a »borbu sama sa sobom« vodila je jer je voljela družiti se, ići u *divojčenje*, a osobito je voljela igrati. Ono što ju je mučilo jest: kako sve to ostaviti? Na to pitanje odgovor je jedino imao Bog, koji ju je pozvao i koga je slijedila 64 godine. Po riječima sestre **Marte Vuković**, s. Leopoldina je vjerovala da je njen duhovni poziv izmolila njena bolesna baka **Ana**, koju je njegovala tri godine. U samostan je otišla 1952. godine, i to na Korčulu, gdje ih je u novicijatu bilo osam sestara. Prve zavjete položila je 9. svibnja 1955. godine, također na Korčuli u naselju Žrnova. Nakon toga poslana je u Tavanikut, a s njom su u samostanu bile i s. **Margita**, s.

M. Josipa, a kasnije su se, kako je rekla, mijenjale i druge sestre. U spomenutom intervjuu s. Leopoldina svoj je povratak u Suboticu, odnosno u Tavanikut, opisala ovako: »Svakako da je lijepo vratiti se u rodni kraj, gledati zelena polja, slušati tambure. Ali kao redovnica prihvatila sam raditi sve što je trebalo: crkva, vrt, kuća, obrađivale smo čak i vinograd. Stalno sam se učvršćivala u uvjerenju da naša svetost i redovništvo ne ovise o poslu kojega radimo niti o mjestu gdje živimo. Ako idemo kamo nas, preko poglavara, šalje Bog, onda je svaki posao blagoslovljen, onda osiguravamo nebo sebi i svima oko nas«.

Uz nju, Bog je pozvao i njenu rođenu sestru u samostan. Kako je rekla: »Ne znam tko je privukao moju sestru Vecu u samostan, ja sigurno nisam, jer bi onda izabrala dominikanke, a ona se opredijelila za Družbu *Kćeri milosrđa* i tu je dobila novo ime – s. Trpimira«.

Uz to, i njen brat **Josip** postao je svećenik, a kasnije i nećakinja s. **Blaženka Rudić**, koja je također dominikanka.

Novo odredište s. Leopoldine bila je Pregrada u Hrvatskom zagorju. Tijekom boravka tamo marljivo je radila u crkvi koja je uvijek bila puna, a tadašnji župnik vlč. **Branko Ivanjko** rado je okupljao djecu o kojoj se starala i s. Leopoldina. Osim toga, kada nije bilo župnika, njen posao je bio i primiti ljude, dogovoriti svete mise, sprovođenje, krštenja...

»Moram priznati da mi je u početku bilo jedino teško što nisam razumjela zagorski govor. Oni mi govore, a ja se smijem, povlađujem im, a nisam razumjela skoro ništa. Ali i taj sam problem svladala i vrlo brzo i sama počeka govoriti 'zagorski', čak mi kasnije nisu vjerovali da sam rođena u Bačkoj«, ispričala je svojevremeno s. Leopoldina.

Sestre su se u Pregradi brinule o cijelom župnom gospodarstvu, radile na njivi, u vrtu, u štali, a da im bude lakše s. Leopoldina je položila vozački ispit te je vozila i

Obiteljska slika, mlada misa vlč. Josipa, 1964.

traktor. Bila je prva žena u Pregradi koja je položila vozački i vozila traktor i auto.

»Muški su bili na mene pomalo ljuti jer su onda i njihove žene htjele ići polagati šoferski, jer kad može časna, zašto ne bi i one?«, rekla je u intervjuu s Leopoldina.

Punih 40 godina služila je ona Bogu i ljudima u Pregradi, a potom se razboljela i bila je premještena u Suboticu u samostan sestara dominikanki, koje pripadaju župi sv. Jurja.

Na kraju su druge sestre morale služiti nju, budući da su joj liječnici morali odrezati prste, pa kasnije i nogu, no ona je i tada zahvaljivala.

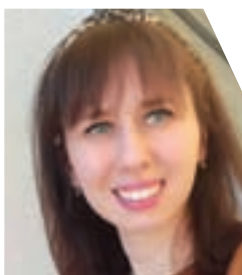
»Još uvijek imam razloga za zahvaljivanje Bogu jer imam obje ruke, oba oka, imam zdrave uši. Mogu još govoriti. S druge strane, znam da sada sestrama nije lako sa mnom, osobito s. **Nadi Ivanković** koja se o meni brine«, tako je govorila s. Leopoldina.

O suživotu s drugim sestrama rekla je da smo svi mi već kod postanka svijeta pozvani živjeti u zajedništvu s drugima.

»A mir se postiže ako to mi sami želimo. On nužno uključuje odricanje vlastitih prohtjeva i želja. Čim dajem prostor drugoj osobi koja sa mnom živi da slobodno misli i govori, ja stvaram mir.«

S. Leopoldina Temunović preminula je 21. kolovoza 2018. godine u 94. godini života i 64. godini redovništva. Pokopana je u grobnicu sestara dominikanki na Senčanskom groblju, a u znak sjećanja na nju i njen život njena obitelj se okupila u ponedjeljak, 5. svibnja, na groblju te bila na svetoj misi koja je prikazana prigodom njene 100. obljetnice rođenja u samostanskoj kapelici.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Četvrta vazmena nedjelja u Crkvi slavi se kao Nedjelja Dobrog Pastira. Dobri Pastir je Krist, a Crkva je njegovo stado. Zato nas ova nedjelja podsjeća na mnogo toga važnog o čemu kao vjernici trebamo promišljati.

Pastir Dobri

Isus u evanđeljima više puta za sebe govori da je pastir koji poznaje i čuva svoje ovce. Tako i ove nedjelje čitamo u Ivanovom evanđelju: »Ovce moje slušaju glas moj; ja ih poznajem i one idu za mnom. Ja im dajem život vječni te neće propasti nikada i nitko ih neće ugrabiti iz moje ruke« (Iv 10, 27-28). U Isusovo vrijeme mnogi su bili pastiri i bilo im je dobro poznato što znači imati ovce i na koji način se jedan pravi pastir odnosi prema svome stadu. Ipak, iako danas među nama gotovo da i nema pastira, poruka je jednako snažna i odzvanja ljubavlju kojom Krist ljubi svoje stado, svoju Crkvu. Ono najvažnije od svega je slušati glas svoga Pastira, kako bismo mogli ići za njim. Ipak, mnogi kao da ne čuju, i sami ne čujemo, nije nam ponekad dovoljno glasan. Teško ga je nekad razaznati u mnoštvu nekih drugih glasova koji nas također žele pridobiti na svoju stranu, a nisu poziv Dobroga Pastira. Svijet nudi previše glasova, glasanih i nametljivih, pa kršćanin lako ode za njima, zanesen ponudama koje su mu privlačne, obećanjima koja nude baš ono što mu se čini kao potrebno i važno. Ali, Dobri Pastir daje nam život vječni. Može li još tko to ponuditi? Ima li što vrijednije i važnije od toga? On obećava da će uvijek biti uz onoga koji njega nasljeđuje, tko sluša njegov glas i dio je njegova stada. A Bog ne obećava ono što ne može ili ne planira ispuniti, kao mnogi u ovome svijetu, jer nas žele pridobiti na svoju stranu iz osobne koristi. Bog nas želi na svojoj strani iz ljubavi i jer je

Nedjelja Dobrog Pastira

to ono što je za nas najbolje, sve što nam je obećao on će za nas učiniti, jer mu je važno da se svi s njime susretnemo u vječnosti.

A čuti njegov glas u buci ovoga svijeta možemo tako da smo u njegovoj blizini. Čovjek se Bogu približava ako ga traži, ako se s njim povezuje u molitvi. U njegovoj smo blizini ako se želimo s njime susresti po sakramentima, u euharistiji. Mnogi su načini u kojima Bog dolazi bliže čovjeku, a čovjek treba učiniti svoj korak prema Bogu. Tada će čuti Dobroga Pastira i moći ga slijediti do vječnosti.

Duhovna zvanja

Ova nedjelja u Crkvi je obilježena i molitvom za duhovna zvanja, da Bog pozove nova i osnaži one koji su već pozvani. Nakon uskrsnuća Krist je na drugačiji način prisutan među svojim. On šalje pastire koji su njegovi poslanici, širitelji Radosne vijesti i djelitelji sakramenata po kojima je on prisutan u svijetu, a to su svećenici i redovnici. U moderno vrijeme, kada se svijet suočava s različitim moralnim i duhovnim krizama, Crkva se suočava s krizom duhovnih zvanja. Zato je važno moliti gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju. A ove godine posebno je važno uputiti Bogu svoje molitve i za novoga papu, jer u ova izazovna vremena nije lako biti pastir Božjeg naroda.

Pastiri preko kojih Bog vodi svoju Crkvu, biskupi i svećenici, kao i svi redovnici i redovnice posrednici su između Boga i čovjeka. Po njima je Krist na sakramentalan način prisutan i danas među nama. Zato nemojmo nikad zaboraviti moliti za njih, ali i za nova duhovna zvanja, kako nikad ne bismo ostali bez novih svećenika. Gradimo svoje zajednice tako da budemo podrška svećenicima koji u njima djeluju, te mladićima i djevojkama koje Bog poziva, kako bi imali hrabrosti odazvati se tome pozivu.

Kapelice – nadgrobni spomenici u grobljima – X. dio

Pálfi i Šušnjar – jedna nasuprot druge

Na Senčanskom groblju u Subotici nalaze se još dvije kapele. Obje se nalaze na cesti koja vodi od ulaza iz Bajnatske ulice i stoje jedna nasuprot drugoj. Ono što je zanimljivo kod njih jest da su obje izdignute od zemlje, točnije imaju postament na kojem su građene, a to ih čini da i vizualno izgledaju kao spomenici.

Bunyik, danas kapela Pálfi

Kapelu je 1911. godine dala sagraditi **Teréz Vojnár**, udovica **Tamása Bunyika**. Za ovu kapelu projekt je uradio **Mátyás Salga**, koji je projektirao i kapelu Balog, odnosno danas Kujundžić na Bajskom groblju. Pojedini spisi govore da ju je on i izgradio.

Kapela je obložena žutom i crvenom klinker opekom, te ima jedan središnji toranj koji predstavlja zvonik te oko njega i četiri manja tornja. Na prednjoj stari su drvena vrata, a na začelju su postavljena željezna vrata uz pomoć kojih se i ulazi u grobni dio kapelice. Ovu kapelu krasi i vitražna stakla. Po podacima koje je naveo **Dezső Csúszó**, na oltarnoj slici u kapelici prikazana je Žalosna Gospa, kojoj je kapelica i posvećena.

U grobnici kapelice nije bilo ukopa od 1930. godine, a na originalnim pločama je pisalo: »Ovu je kapelu u slavu Božju i u spomen na svog nezaboravnog muža sagradila udovica Tamás Bunyik, Teréz rođ. Vojnár 1911. Tamás Bunyik, rođen ovdje, ovdje i počiva. Umro je 15. prosinca 1909. Svjetlost vječna neka mu svijetli! Gospođa Teréz Vojnár živjela je 74 godine i umrla je 30. prosinca 1930. Počivala u miru«.

Kapela je nacionalizirana i bila je poprilično zapuštena. Obnovio ju je **Gyula Pálfi** 1999. i sada je u vlasništvu njihove obitelji. Na mramornim pločama koje su postav-

Ijene s lijeve i desne strane od ulaznih vrata još nema nikakvog natpisa.

Kapela Vojnár, danas Šušnjar

Kapela Vojnár nalazi se nasuprot kapele Bunyik. Iako ne postoji točna godina gradnje, pretpostavlja se da je građena u slično vrijeme kada je izgrađena i Dulićeva kapela na Bajskom groblju (1906. godine) jer su zapravo ove dvije kapele identične. Po nekim podacima govori se

da ju je mogao izgraditi **István Vojnár**, ali ni za to nema dostupnih podataka.

Izgrađena je u neogotskom stilu, kvadratne osnove s naglašenim vertikalama karakterističnim za gotiku, navodi se u zapisima. Ozidana je žutom klinker opekom. Krovna konstrukcija riješena je ukrštanjem dvoslivnih krovova, nad kojima se uzdiže kupola i na njoj je postavljen križ. Od Dulićeve kapele razlikuje se i po boji i jednostavnosti krova, te po postavljenom postamentu. Portal i prozorski otvori rađeni su profiliranom klinker opekom i završavaju se gotskim lukom. Nad svakim otvorom i u luneti portala postavljena je kamena rozeta. Po tome se može pretpostaviti da ju je projektirao Mátyás Salga. Kao i kapela Pálfi, i ona ima na začelju željezna vrata koja služe za ukope.

Nema podataka je li i ova kapela bila nacionalizirana, no prije današnjih vlasnika bila je u vlasništvu obitelji **Stangl**, koja ju je dala obnoviti. Tako je stajao natpis: »Mihály Stangl 1914. – 2000. Tuguju supruga Gizella, kći Gizella, zet Joso, unuci Kristijan i Danijel«.

No, danas na mramornoj ploči s lijeve strane od ulaznih vrata stoji natpis da su tu pokopani

Mihály Stangl 1914. – 2000 i njegova supruga **Gizella Stangl**, rođ. **Nagy Teleki** 1920. – 2007.

Prema natpisu kraj ulaznih vrata s desne strane može se vidjeti da su novi vlasnici ove kapelice obitelj **Šušnjar**. Tamo je i pokopan **Josip Šušnjar** 1943. – 2019., te je kapelica i danas u privatnom vlasništvu.

Ž. V.

Korišteni podaci: prof. dr. sc. Géza Czékus, Dezső Csúszó, Povijesni arhiv Subotica.

Hrvatska riječ, broj 15, 9. svibnja 2003.

Mato M. M. Groznica, potpredsjednik HNV-a

Najveća koncentracija hrvatskog naroda je vjerojatno u Subotici i okolici, te je razumljivo što su tu Hrvati i najviše organizirani u razne udruge, počevši od kulturnih, političkih i drugih i to je jedan od razloga što Hrvati sa širih prostora na Suboticu gledaju s uvažavanjem. Nažalost, ono što je prednost, često biva i nedostatkom, te je i ovdje to pogodnije tlo za organizirano djelovanje hrvatskog nacionalnog bića, uvjetovalo i mnoge podjele i jazove koji razboritu čovjeku nameću jedno jedino pitanje: Zašto?

...
Svakako da treba razborito uvažavati stavove o tome kako ostvariti napredak, te to što netko zastupa mišljenje da treba raditi na jedan ili drugi način, to je bogatstvo koje se mora uvažavati, a ne isključivošću dovoditi do toga da se paralizira rad institucije. Uvjeren sam da je dogovor moguć, ali je za to potrebna dobra volja svih, odnosno premošćivanje taština koje rijetko kada donose dobrobit. Činjenice, kao što su odnos snaga u vijeću svakako nisu, niti smiju biti, isključivi obrazac kako postići pojedine dogovore, ali su krajnji način za kojim se poseže ako se kroz rad vijeća ne usuglase stavovi i ne dođe do optimalnog rješenja.

Smatram da se rad Vijeća ne bi trebao zasnivati na platformi pozicija-opozicija, jer u okolnostima u kojima se hrvatski narod nalazi nužno je koncentriranje svih raspoloživih snaga, bez obzira na različitost mišljenja, kako bi se omogućilo da se čim prije interesi hrvatskog naroda institucionaliziraju. Naime, bez obzira na to što instituciju čine pojedinci, važnost institucije uveliko nadilazi značaj pojedinca. Svakako treba poraditi i na pronalaženju pri-

tajenih kapaciteta, kojih zasigurno ima, ali su zbog raznih okolnosti još uvijek nedovoljno blizu površine i trebat će truda i mudrosti da ih se angažira.

...
Ono na što hrvatski narod ima pravo i što očekuje od HNV-a jeste sustavno i urgentno rješavanje mnogih problema, te se nameće osnovno pitanje: imamo li pravo ignorirati potrebe svoga naroda.

Suša kao elementarna nepogoda

Ono što se već sada može sa sigurnošću tvrditi to je da je u Vojvodini suša. Suša koja će imati razmjere katastrofe, jer na cijelom teritoriju Vojvodine izuzev Kikinde i okoline je palo manje kiše od minimalne potrebne količine za ovo doba godine. Zbog mraza na 60% obradivih površina se kasnilo sa sjetvom, a tu će rod stradati još više.

»Najvjerojatnije će većina vojvođanskih općina podnijeti zahtjev Vladi Republike Srbije da se suša proglasi elementarnom nepogodom«, rekao je na redovnoj konferenciji za novinare Pokrajinskog izvršnog vijeća tajnik za poljoprivredu **Igor Kurjački**.

Kao druga tema konferencije za novinare Pokrajinskog tajnika za poljoprivredu, stanje u vodoprivredi Vojvodine odnosno aktualni problemi »Vojvodina voda« i »Srbija voda« oko održavanja sustava nasipa i brana od poplava. Do sada je potrošeno 260 milijuna dinara na protupravni način za održavanje sustava obrane od poplava jer republičko Ministarstvo poljoprivrede nije u proračunu planiralo niti jedan dinar za te namjene. A sustavi se moraju održavati. Pokrajinski tajnik Igor Kurjački je dodao da će oni inzistirati da »Srbija vode« i »Vojvodina vode« s Vladom Republike Srbije potpišu posebne ugovore koji će im omogućiti financiranje ove važne djelatnosti. (Mirko Sebić)

Opera »Dužijanca« u rujnu u Subotici

Prema najavi predsjednika Pučke Kase 1878. mr. Ivana Rudin - skog i potpredsjednika SO Subotica mr. Bele Tankovića, tijekom manifestacija Dana grada Subotice 1. rujna, Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka izvest će u Subotici operu »Dužijanca«, jedinu operu iz banjevačkog života, čiji je autor dr. Josip Andrić. Ova opera je u Subotici izvedena 18 puta u šezdesetim godinama, nakon čega je pala u nemilost, te su se i partiture zagabile. No, obitelj subotičkih glazbenika Harkay-Lendvay ju je obnovila, a HNK Osijek izvela 1994. u Baji. Prema sadašnjem planu ova opera će se nakon gotovo četrdeset godina izvesti na ljetnjoj pozornici na Paliću prvih dana mjeseca rujna. Na prošlogodnjem otvaranju izložbe o dr. Josipa Andrića, na kojoj su operni pjevači Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka izveli nekoliko arija iz opere »Dužijanca«, muzikolog **Jutije Njkoš** iz Zagreba govorio je o životu i djelu ovog glazbenog velikana.

FOTO: NIKOLA FERUGIĆ

USKRSNI KONCERT

HKPD "Jelačić"
vas poziva na tradicijski uskrsni koncert koji će se održati

**U SUBOTU 10.5.2025.
U CRKVI UZVIŠENJA SV. KRIŽA, U PETROVARADINU
SA POČETKOM U 18:00 SATI.**

Koncert će izvesti:
Mješoviti zbor HKPD "Jelačić" Petrovaradin
Dirigent - Vesna Kesic Krsmanović, Klavirska pratnja - Jovana Varagić
TO HKPD "Jelačić" Petrovaradin

Voditelj - Branislav Tubić
GOSTI: TO "Fisher" Surčin
Voditelj - Miloš Prodanović

Posle koncerta biće priređen prigodan domijenak.
Radujemo se vašem dolasku.

U susret međunarodnom danu obitelji

Obitelj – najvažnije mjesto na svijetu

Međunarodni dan obitelji, koji obilježavamo 15. svibnja, proglašen je od Ujedinjenih naroda 1994. godine s ciljem podizanja svijesti o važnosti obitelji i njezine uloge u društvu. Koliko je obitelj važna, vjerujem da nije potrebno niti spominjati, jer svi vi dobro znate kako vam i koliko znače vaše obitelji: mama, tata, braća i sestre. Ipak, ovim se danom želi postići da o našim obiteljima promisle i drugi ljudi, prvenstveno oni koji su usredotočeni na demografske promjene i oni koji stvaraju preduvjete za kvalitetan obiteljski život.

Budući da je ovo samo jedan dan u godini, na svima nama je zadaća da naše obitelji tijekom cijele godine, svih godina svoga života, učinimo sretnijim i sigurnim mjestom. Znam da nije moguće svaki dan da svi budete skupa i da govorite o važnosti obitelji i njenih članova, ali ponekad su dovoljne samo lijepe riječi, stisak ruke, zagrljaj... a to možemo dati svi. Budite oni koji će svijet učiniti ljepšim i pravednijim.

Moja obitelj

Moja obitelj
je samo moja,
s danima punim
veselih boja.

Moja obitelj
je tvrđava snažna
u kojoj je svaka
ručica važna.

Moja obitelj
je zagrljaj nježni,
topla i kad je dirne
pokrivač snježni.

Moja obitelj
je sunce što sja
jer svaku tugu
otjerat zna.

Moja obitelj
je ljubav koja raste,
u njoj se svi
poljupcima časte.

Moja obitelj
je samo moja
s danima punim
veselih boja!

Josipa Franjić Radulović

OBITELJ

Kad bih stekao svu mudrost
I sve znanje,
Sve bogatstvo
I moć,
Svu čast
I uživanje,
Još bih imao manje
Od onoga
Kome je obitelj
U srcu jedino imanje.

Božidar Prosenjak

Poslovice i izreke o obitelji

»Muškarac je glava obitelji, ali žena je vrat koji okreće glavu« – kineska poslovice

»Ne biraš svoju obitelj. Oni su dar od Boga tebi, kao što si i ti njima« – Desmond Tutu

»Obitelj u harmoniji će napredovati u svemu« – kineska poslovice

»U dobroj porodici muž je gluh, a supruga slijepa« – francuska izreka

»Kad je obitelj zajedno, duša je na svome mjestu« – ruska izreka

»Veliki nemir nastaje kada se udaljavamo od provjerenih normi, a provjerene norme su obiteljska jedinica. To je gradivno tkivo društva. Vlasti će doći i otići, ali obitelj traje« – Lee Kuan Yew

»Sve sretne obitelji su slične jedna drugoj; svaka nesretna obitelj nesretna je na svoj način« – Lav Tolstoj, *Ana Karenjina*

»Ništa nije bitnije za dijete nego mjesto koje može nazvati domom« – Brenda Donald

»Obitelj je kompas koji nas vodi. Ona je inspiracija za dostizanje velikih visina i naša utjeha kada povremeno padnemo« – Brad Henry

»Dom je mjesto gdje te vole najviše, a ponašaš se najgore« – Marjorie Pay Hinckley

»Najvažnija stvar koju otac može učiniti za svoju djecu je da voli njihovu majku« – Theodore Hesburgh

»Snaga nacije počiva na integritetu obitelji« – Konfucije

»Brak je obitelji ono što su noge stolu« – Betty Jane Wylie

»Čovjek ne može ostaviti bolje nasljeđe svijetu od dobro obrazovane obitelji« – Thomas Scott

»Nered u društvu rezultat je nereda u obitelji« – Elizabeth Ann Seton

»Čovjek nikada ne smije zanemariti svoju obitelj zbog biznisa« – Walt Disney

»Da bi razumio ljubav svojih roditelja, moraš odgojiti svoju djecu« – kineska poslovice.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Nina Mikulić**

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Matko Vuković*, Subotica

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: nogomet

VOLIM: voće i školu

NE VOLIM: kišu

U SLOBODNO VRIJEME: igram igrice

NAJ PREDMET: tjelesni i likovno

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: policajka

Too
Optika

DR. TOO

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35 m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsApp ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09 – ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

urbanističko-arhitektonske razrade lokacije za izgradnju sportskih terena i pratećih objekata u ulici Severna na k. p. br. 26250 i 18114/3 K. O. Novi grad u Subotici
(naručilac projekta – JOVINOV DEJAN, Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu od 16. do 22. svibnja 2025. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt može se pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotica www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog urbanističkog projekta je KUBARCH d.o.o Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 16. do 22. svibnja 2025. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji

VAŽI DO 13. 5. 2025.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Safari

Putovanje koje bi svatko mogao bar sanjati

Koliko dugo traje jedan dan? Koliko dugo traje vrijeme? Neki dani znaju biti puno duži od drugih. Nevjerojatno je koliko faktora može utjecati na duljinu dana, a on će zapravo uvijek trajati isto. Započele smo s Breussovom postom. Prijateljica je u jednom davnom razdoblju života imala tumor na debelom crijevu koji je otkrila sasvim slučajno i spletom sretnih okolnosti – tako da nije morala na zračenje, a tumor se nije uspio proširiti. Dovoljna je bila operacija. Danas je puno opreznija sa svojim navikama, a ove je godine odlučila isprobati potpunu terapiju koju je osmislio **Rudolf Breuss**. Terapija je zapravo dijeta, odnosno program posta u kojem se pije samo određeni sok i čajevi i traje 42 dana. Toliko traje kod onih koji se liječe od ozbiljnih bolesti, a mi smo odlučile pokušati izazov od 21 dan kako bismo pročistile organizam i vratile ga na »tvorničke postavke«. Ja sam ušla u sve to kao podrška jer smatram da je sve lakše kad se radi u društvu. I sada naši dani traju jako dugo. Nevjerojatno je koliko se pojam dana promijeni kad ništa ne jedeš. Ne žvačeš ništa. Samo piješ čajeve.

Univerzalna dragocjenost

No, tek smo na početku, pa neću previše širiti ovu temu, već je želim usmjeriti prema jednom putovanju koje bi svatko trebao isprobati barem jednom u životu. Da, baš tako je zvučala preporuka koja mi je nedavno došla. Iskreno, pomislila sam da ne postoji destinacija koja je univerzalno dragocjena za svakoga, a onda sam shvatila da je prijedlog bio safari. I slažem se – da!

Od svih oblika putovanja koje možeš izabrati – city breakovi, plaže, planinarenja, kulturne ture – postoji jedno koje te potpuno iščupa iz svakodnevice, resetira ti misli i srce i ostavlja uspomene snažnije od fotografija. To je safari.

Zamisli da se budiš uz zvukove savane, dok prvi zraci sunca obasjavaju visoku travu i grane akacija. Iza šatora te čeka džip, vozač koji zna svaki trag u pijesku, i dan pun susreta sa životinjama koje si do tada gledao samo na televiziji. Safari nije samo gledanje lavova i slonova – to je doživljaj prirode iznutra, gdje si ti gost, a svijet divljine domaćin. Ja sam spremna!

Safari iskustvo

Najpoznatije destinacije za safari nalaze se u istočnoj i južnoj Africi, a svaka ima svoj poseban karakter. Masai Mara u Keniji poznata je po Velikoj migraciji – milijun-

ni gnuova, zebri i gazela prelaze rijeku dok ih krokodili strpljivo čekaju. Serengeti u Tanzaniji je ogroman i nepregledan, idealan za promatranje lavova u akciji. A ako voliš nešto drugačije, tu je krater Ngorongoro – prirodni amfiteatar prepun života: lavova, nosoroga, slonova, pa čak i flamingosa.

Za one koji traže više privatnosti i manje gužve, Namibija i Bocvana nude autentičniji doživljaj. Safari brodom po delti Okavanga, gdje vođeni konji plivaju oko tebe, a slonovi se kupaju pri zalasku sunca – to je nešto što se ne zaboravlja. Etosha u Namibiji raj je za fotografe, sa surovim krajolicima i kontrastima bijelih solana i tamnih životinja.

A za one koji žele spoj duhovnog i vizualnog doživljaja, tu je Indija s tigrovima u Ranthamboreu ili Šri Lanka, gdje možeš vidjeti leoparda i slonove, a navečer se vratiti na plažu.

Ljudi koji su bili na safariju obično kažu isto: da im je to bilo najposebnije putovanje u životu. Nema signala, nema stresa – samo ti, priroda i onaj osjećaj kad vidiš životinju izbliza i znaš da nisi u zoološkom vrtu, već u njezinom stvarnom svijetu. Adrenalin kad lav prođe pored džipa, nježnost kad vidiš mladunče žirafe koje pravi prve korake, ili spokoj kad dan završiš uz logorsku vatru, gledajući nebo prepuno zvijezda.

Safari je više od putovanja. To je podsjetnik koliko je svijet čudesan. To je reset, lijek i avantura u jednom. Možda malo ne mogu ni zamisliti. Za sada padam u nesvijest kada sretnem jelena i divlju svinju. Jedva čekam svoje safari iskustvo.

Gorana Koporan

Najveći hrvatski nogometni derbi

Dinamo izbacio Hajduka iz utrke za prvaka

Subotnji derbi susret na Poljudu odlučilo je, slobodno se može reći, europsko iskustvo *Dinama*. Dugi staž u teškim duelima protiv renomiranih momčadi iz najboljih liga Starog kontinenta, ne zaboravimo *Dinamo* je u tekućoj sezoni Lige prvaka uspio sakupiti respektabilnih 11 poena i za dlaku (25. mjesto koje ne vodi dalje u razigravanje) propustio nastavak izlučnog natjecanja, bili su prevaga u najvažnijem duelu za obje momčadi. *Modri* su porazili *bile* s 3:1, potvrdili svoju kvalitetu (iako ove sezone baš nije potvrđena na domaćim travnjacima) i čini se, izbacili *Hajduka* iz šampionske utrke.

Neiskustvo i teško breme

Iako je tijekom cijelog dosadašnja tijeka prvenstva *Hajduk* slovio kao jedan od glavnih favori-

najbolji nogometaš **Marko Livaja**. Bilo je još šansi, prije svih ona izvrsna mladog **Brune Durdova** kada je sa same gol linije loptu iz praznih vrata **Niko Galešić** izbacio fenomenom reakcijom glavom. Ali prevagu je donijelo neiskustvo ove momčadi u igranju velikih susreta (slično je bilo u duelima protiv *Rijeke*, te europskom ispadanju Ligi konferencija). Najbolje se vidjelo to u nastupu nekoliko prvotimaca, a ponajviše u kiks situacijama vratara **Ivana Lučića** nakon kojih je *Dinamo* poentirao. *Hajdukova* mladost, očito, nije još uvijek dorasla igranju ovakvih mečeva, ali je zasigurno garant lijepe budućnosti. Pod **Gennarom Gattusom** ili nekim novim trenerom saznat ćemo vrlo ubrzo. Ostala su još tri kola nade, ali teško je povjerovati da ovako grogirana momčad koja je bez pobjede u posljednjih pet susreta, uz tri uzastopna poraza, može ravnopravno konkurirati zahuktalim rivalima koji joj bježe tri (*Rijeka*) i dva boda (*Dinamo*). Ali, nada umire posljednja...

ta za osvajanje naslova i dobar dio prvenstvenih kola proveo na prvom mjestu ligaške tablice, ponovno ga je »ubilo« teško breme golemog dvadesetgodišnjeg očekivanja. Utkmica 32. kola protiv *Dinama*, prozvana »susretom svih susreta ovoga prvenstva«, u potpunosti je potvrdila ove navode. *Bili* su kidisali na gol **Ivana Nevistića**, ali su uspjeli postići samo jedan gol koji je naravno, a tko bi drugi, postigao njihov (ali i cijele lige)

Euro štih

Iako su po svim pokazateljima odigrali jednu od najgorih sezona u 1. HNL, promijenili nekoliko trenera, nogometaši *Dinamo* su kad je to najpotrebnije pokazali kako su ipak najjača hrvatska momčad. Veliko iskustvo brojnih europskih susreta i pobjeda protiv velikana (*Arsenal*, *Chelsea*, *Milan* i dr.) iskoristili su u subotnjem derbiju protiv *Hajduka* i odnijeli

Najbolji strijelci

Zanimljivo je kako su dva najbolja golgetera lige **Mar**ko Livaja (17 golova) i **Sandro** Kulenović (13), uz **Roberta Mudražiju** (*Lokomotiva* – 14), obojica bili strijelci u subotnjem velikom derbiju.

prevažne bodove iz Splita. Čak su i prenočili na vrhu tablice, dok *Rijeka* u nedjelju nije osvojila nove bodove protiv *Gorice* (2:1). Do kraja prvenstva *modri* imaju tri relativno »lakša« susreta (*Slaven* doma, *Lokomotiva* gostovanje, *Varaždin* doma) iako su u pitanju sve momčadi s kojima su imali teške duele u dosadašnjem dijelu prvenstva. *Dinamo* ih mora sve dobiti, baš kao i vodeća *Rijeka*, koja još u pretposljednem, 35. kolu, ima teško gostovanje kod ranjenog *Hajduka*. U igri je još devet velikih bodova, ali

momčad predvođena oporavljenim kapetanom **Brunom Petkovićem** i budućim euro akvizicijama **Martinom Baturinom** i **Petrom Sučićem**, te probuđenim strijelcem **Sandrom Kulenovićem**, definitivno ima taj euro štih s kojim bi mogla, na koncu, slaviti novi šampionski naslov. Naravno, pod uvjetom da *Rijeka* kiksa na jednoj od sljedeća tri prvenstvena susreta.

D. P.

Foto: HINA/ Mario STRMOTIĆ

POGLED S TRIBINA

Spartak Office Shoes u doigravanju

Debitant je u jakom natjecanju regionalne košarkaške lige, momčad *Spartak Office Shoes* postigao je respektabilan uspjeh plasmanom u doigravanje za naslov. Iako je prvobitni cilj bio izboriti ostanak u društvu najboljih momčadi iz nekoliko zemalja u okruženju (izuzev *Dubaia*, također novog člana), iz prvenstvenog kola u kolo Subotičani su pokazivali kvalitetu i rezultate koji su ih uspinjali prema vrhu tablice ABA lige. I počele su se nizati pobjede protiv respektabilnih rivala da bi konac bila velika i nezaboravna pobjeda protiv euroligaša *Crvene zvezde* u Beogradu. Na koncu je stigla i uvjerljiva pobjeda u posljednjem ligaškom kolu na gostovanju kod *Cibone* u Zagrebu koja je i potvrdila sedmu poziciju s koje će *Spartak OS* startati

u doigravanju. Pogled na konačnu tablicu pokazuje kako je momčad pod vodstvom **Vladimira Jovanovića**, jednog od najboljih trenera u Srbiji, zabilježila vrijednih 17 pobjeda i 13 poraza uz pozitivnu koš razliku 2.563:2.467. Teret prve prvenstvenstva ABA sezone iznijela je sljedeća momčad: **Umoja Gibson** (broj 2), **Luka Cerovina** (3), **Stefan Momirov** (8), **Miloš Milisavljević** (9), **Nemanja Gordić** (10), **Dušan Miletić** (11), **Vojin Medarević** (13), **Marko Tejić** (15), **Dalibor Ilić** (22), **Kajami – Keene** (32), **Danilo Nikolić** (34), **Rasir Bolton** (45), a jedan dio sezone član plavo-bijelih bio je i hrvatski košarkaš **Matej Rudan**. U doigravanju prema propozicijama lige *Spartak*, kao sedmi, igrat će protiv drugoplasiranog *Partizana*. No, bez obzira na ishod ovog duela momčad sa sjevera Bačke može biti apsolutno zadovoljna svojom premijernom sezonom u jakom natjecanju ABA lige. Još ako načini i iznenađenje protiv favoriziranog rivala...

D. P.

Umotvorine

- * Ono što ne vole u vama nedostaje u njima.
- * Oči vide ono čega je duša puna.
- * Kad čovjek ide niz brdo, svi ga gurnu.

Vicevi, šale...

Pesimist:

– Od ovoga ne može biti gore.

Optimist:

– Može, može!

– E prijatelju, gdje ti živiš?

– Na moru.

– Je l' i vama na moru dođe da na 10 dana odete na neku njivu?

Aforizmi

* Nema tog zla ni tog dobra koje se nije vratilo na vrata odakle je poteklo.

* Prijeđeš preko svega, a onda sve prijeđe preko tebe.

* Tisuću puta se pokaješ za ono što kažeš, rijetko za ono što prešutiš.

Vremeplov – iz naše arhive

XIII. Međunarodna smotra svirača starih glazbala, Ilača, 2014.

Didine pripovitke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Nema grija

Bio jedan redovnik, plebanoš, imo je slugu, Ivan mu bilo ime. Došlo je vrime, vidio popo da Ivan malo-malo pa nađe posla u podrumu. Siti se popo da Ivan pije od popovskog vina, al se i Ivan satio da popo ljubi njegovu ženu. Popo se satio al nije uvatio slugu, pa sad vreba i uvijek onom za petama.

– Šta si u podrumu radio?

– Gledam da ardovi nisu zasušiti.

Ivan opet u podrum, plebanoš opet za njim:

– Opet su ardovi zasušiti?!

– Ne. Gledam jel su slavine dobro zavrtnite.

A plebanoš jednako misli: kako bi on slugi zavrtnio?! Nikako da ga uvreba na vinu. Jedared idu blagdani, ide Uskrs, pa se plebanoš dositi kako da proba Ivana da ovaj kaže jel istina da pije od njegovog popovskog vina. Pozvo on slugu:

– Ivane, sinko, idu blagi dani, jalda ispovidićeš se, pričestićeš se za Uskrs?

– Kako ne bi, gospodine, kako ne bi!

Plebanoš dalje ne vreba Ivana, sa' će on njegov već imat u šakama. I došo red da će se Ivan ispovidat. Očo, sio u ispovidnicu, počo ga plebanoš ispovidat:

– Ivane, sinko, došlo vrime da kažeš grije male i velike.

– Kad budem imo.

– Ivane, sinko, kako ćeš se pokajat ako ni ne kažeš.

– Kajaće se ko ima zašto.

Plebanošu se najedared počela okrećat ispovidnica. Vidi, onaj se ne da ni tu. Nema drugog puta, mora načet pravi divan.

– Ivane, sinko, jalda si pio od mog vina? A tebi to nije grij i grijota?!

Plebanoš pita, al Ivan ćuti.

– Ti, Ivane, ta kaži koliko put si pio od mog popovskog vina?

Ivan samo ćuti. Opet mu kaže gospodin:

– Ta kaži, Ivane.

Sluga onda progovori:

– Gospodine, ode baš se ništ ne čuje.

– Prominimo onda misto.

– Dobro, oču.

Ustane gospodin, ode na Ivanovo misto. Sidne Ivan na popovsko i ne čeka neg on počo ispovidat onog:

– Gospodine, kažite Vi meni koliko put ste ljubili Vi moju ženu?

Ćuti gospodin. Opet mu Ivan kaže:

– Ta kažite, gospodine, koliko put ste ljubili moju ženu?

A plebanoš onda progovara:

– Ivane, sinko, pravo kažeš: ništa se ne čuje!

Pričala Julka Dikan, Baja, r. 1900. g.

Cvjetovi mećave, 1971.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Guske

Taman študiram kako nema faš Joze kad se otvara kapija i on unilazi. Rdnio vratma da su se guske zadnjem dvoru uzbunile, a žena iz kuće istrkala. S vrati viče: »Faše, faše, tribaš mi oma! I to oma j' kasno. Pomagajte«. Smirivam ga: »Polako, polako. Di gori? Kaka j' nevolja? Tu sam. Neću nigdi pobić«. Zadijan divani: »Faše, nedilj dana mi unuk u varoši dan-noć kašlje. Sva j' vruć, gori. Nosili ga kod tušta doktoreva al ništa. Poslidnji doktor reko da posli svi likova jedino može pomoć guščja mast. Reko sinu i snaji da probu nač masti od gusaka. Ka' sam čo, oma sam se vas sitio. Vi imate gusaka a daće Bog da imate i guščje masti«. Isapim da ni promašio. Sad ja vičem: »Ženo!«. Doletila na ti njezini bolesni noga. Naređivam: »Donesi litru vina i dvi čaše«. Faš se vata za glavu, sad on viče: »Faše, nemam kad dangubit i otakat sade s tobom! Ako nemate, moram it tražit po selu guščju mast. Čeku mi kod kuće«. Stiglo vino pa ću ope' ženi: »E, sade idi donesi jednu teglicu guščje masti. Ako nema, oma zakoljte gusaka kolik triba. I da se topi mast«. Ope' ošla ko vitar. Evo je natrag, nosi teglicu a ja nastavljam: »E, sade mast triba odnet do fašovi. Unuk im bolestan. U velike su potrebe. Ako ne znu, triba im pokazat kad, kako i di triba namazat mast«. Ni se bunila. Krenila. Vidim da su ju te bolesne noge oma prošle. Gle, bome i snaja leti za njom. Vidim biće pomoći, a bome biće i divana kod fašovi. Faš skoćio sa stolčca. Iscidiće mi koliko mi grli. Latio točit i nazdravljat, pa će: »E, sade možemo na miru divanit. Faše moj dragi, kad god sam bio u potrebi uvijek si bio tu. I nikad se nisi obruko. Fala ti do neba. Sade vidim koliko j' istine kad često kažeš da smo digod ošli naprid al bome da smo digod ošli i unatrag. Evo sade guščje masti i gusaka skoro ni za lik a kadgod ji imala vala svaka kuća«. Dok koštam vino divanim: »E, moj faše, vidim da se sićaš koliko j' u selu kadgod bilo gusaka. Dvapat se na dan meo sokak od guščji govana. Ujtru, ka' su guske ošle iz kuće na Dunav i pridveče ka' su se vratile. Kad sve guske dođu na vodu, Dunav se bilio od nji. Oko nji nisi imo veliki briga. Same otranu gušćice. Ne moraš je mlogo šta ranit ka' su skoro cili dan na Dunavu. Tamo rane do mile volje. Pazi kake smo sve hasne imali od nji. Za čuvat kuću ma I koji kera ravan guskama. Čim vidu jel čuju kogagot da j' unišo u dvor, uzbunu ni sam kuću već i komšiluk. A bome paprikaš od gusaka jel pečena guska, to j' štagod. Guščja džigirica se uvek tražila a kako čujem od Marina i danaske. Bome, kažu da su i jajca likovita. Ima tu još hasne. Kad zakolješ, ostaviš perje za vankuše i dunju. Ništa mekše i bolje ne grije neg perjani vankuš i dunja. A i plovak na udice je najbolji od guščjeg pera. I na kraju smo došli do likovite masti. Moš zamislit kako j' prija spašavala guščja mast ako pored toliki doktora i likova i danaske spašava? A ako još guske ni krova nad glavom ne tražu šta š više, faše? Možda sam i zaboravio štagod«. Češe iza glave faš pa u bradu mrmnja: »Zašto onda danaske ne držimo guske ko prija već nam dvorovi zvrju prazni?«.

U NEKOLIKO SLIKA

Ružinjaci

Kolač sa zaprigom

Ovotjedni recept jednostavan je kolač koji se nekada pravio na somborskim salašima, kako su tadašnje kućanice govorile, »ovim danom«. Što znači ne nedjeljom ili za neki svetac već onda kada su se djeca i drugi ukućani zaželjeli nečeg slatkog.

Ako čuvate i koristite recepte iz našeg *KuHaR*-a ovaj kolač u današnje vrijeme sigurno neće biti na vrhu vaše liste omiljenih slastica, ali vrijedi ga sačuvati kao podsjetnik na vrijeme kada se od samo nekoliko sastojaka mogao napraviti jeftin, jednostavan i sit kolač.

Sastojci:

4 pregršti brašna (oko 650 grama)
3-4 dl mlijeka
1 kvasac
sol
pet jušnih žlica šećera
1 jaje
2 jušne žlice masti

Priprema:

U 2 dl mlakog mlijeka dodati malo brašna i šećera i jedan kvasac i ostaviti da se kvasac digne. Za to vrijeme u posudu usuti tri pregršti brašna, što je oko 500 grama, dodati jaje, jušnu žlicu masti, malo soli, jušnu žlicu šećera i kvasac. Umijesiti dobro tijesto kao za »ukiselo«, a ako je tvrdo dodati još malo mlijeka. Tijesto ostaviti 45 minuta do sat vremena, da nadođe.

Pomastiti pleh srednje veličine i staviti tijesto koje ste prethodno razvili na dasci oklagijom. Prije toga zagrijati pećnicu na 200 stupnjeva i staviti tijesto da se lagano peče. Ako je prejako, možete smanjiti temperaturu.

Za to vrijeme ugrijati u posudi uz vrh punu jušnu žlicu masti, dodati pregršt brašna i stalno miješajući, držati na laganoj vatri dok brašno malo ne potamni. Umiješati tri jušne žlice šećera i pri kraju dodati malo mlijeka da bi *zapriga* bila takve gustoće da se može mazati preko pečenog tijesta.

KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

5+plus

JEDNOM POLISOM
pokrijte 5 rizika

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovom polisom osiguraćete se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamenska vozila.

Vreme je da mislimo na sutra

www.mios.rs

021/ 31 80 280 | 024/ 585-441 | 071/ 76 23 00

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije

Radio Maria play

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

AT

Astra

Telekom

011 44 22 009

5. međunarodni festival amaterskog dramskog stvaralaštva

DRIM fest

Velika dvorana HKC "Bunjevačko kolo" Subotica

15. 05. 2025. četvrtak

18:15 sati svečano otvorenje festivala

18:30 sati

SKC Stevan Sremac, Senta
KC Miroslav Antić, Senta
"ŽENIDBA I UDAĐBA"
(komedija)

20:00 sati

Pazariste Castellum, Kostolac
"TVRDICA"
(komedija)

16. 05. 2025. petak

18:30 sati

Kulturni centar Bačka Palanka
"KRAĐA SVAĐA ITD."
(komedija)

20:00 sati

OAP "Branislav Nušić", Malo Crnice
"BUBA U UHU"
(komedija)

Svečano zatvaranje festivala
ULAZ JE SLOBODAN

Pokrovitelji

Narodni sekretarijat za kulturu
Republike Srbije

REPUBLIKA SRBIJA
Ministarstvo kulture
i informacione tehnologije

Ministarstvo kulture
i informacione tehnologije

Medijski
pokrovitelj

